БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

7-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 148 (1668)

27 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА 1960 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Тошкентликлар чақириғи қабул қилинди

Тошкент область автотранспортчилари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини бажариш учун курашиб, юк ташиш йиллик планини 24 декабргача бажариш, ҳар бир автомашинанинг иш унумини 3,4 процент ошириш, пландан ташқари 1 миллион сўм фойда келтириш мажбуриятини олдилар. Бу ҳақда улар Иваново транспортчиларига маълум қилиб, уларни етти йилликнинг иккинчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақага чақирдилар.

Яқинда Тошкентга Ивановолик дўстларимиздан жавоб телеграммаси келди. Унда жумладан бундай дейилади: «Қадрли дўстлар, Иваново халқ хўжалиги кенгаши транспорт бошқармаси корхоналарининг коллективлари социалистик мусобақа бошлаш ҳақидаги сизларнинг чақириғингизни хурсандчилик билан қабул қилдилар. Биз йиллик юк ташиш планини муддатидан илгари 18-декабргача бажариш ҳамда ҳар бир ишчининг меҳнат унумдорлигини ўрта ҳисобда тўрт процент ошириш, юк ташиш таннархини икки процент камайтириш ва пландан ташқари 1,2 миллион сўм фойда келтиришга аҳд қилдик. Азиз ўртоқлар, етти йилликнинг иккинчи йили планини муддатидан олдин бажариш учун олиб бораётган курашингизда сизларга янги муваффақиятлар тилаймиз!»

Куба Республикаси Бош Министри
ФИДЕЛЬ КАСТРО РУС
Жаноби олийларига

ГАВАНА шаҳри

Бош Министр жаноблари, Сизни ва эрксевар Куба халқини революцион байрам — 26 июль куни билан самимий қутлашга ижозат бергайсиз.

Бундан етти йил муқаддам Сиз ва Сизнинг сафдошларингиз томонидан ажнабий империалистик зулмга қарши ва ички реакцияга қарши бошланган қуролли ҳаракат Кубада халқ революциясига асос солди. Куба халқи ўз миллий мустақиллиги учун кураш байроғини дадил кўтариб чет эл капиталининг гумаштаси бўлган Батистани ҳайдаб юборди ва ўзининг озод бўлиш ҳамда ўз меҳнати самараларига ўзи хўжайин бўлиш ҳуқуқини эълон қилди.

Совет халқи мустақил Куба давлатининг вужудга келишини зўр шодлик билан табриклади ва Куба халқининг Куба революцияси ғалабаларини сақлаб қолиш йўлидаги қатъий курашини чуқур ҳайрихоҳлик билан кузатмоқда. Сизнинг миллий озодлик ва шон-шараф йўлидаги фидокорона курашингиз Сиз, Бош Министр жанобларини ва Сизнинг Ватанингизни империалистик асоратга қарши курашчиларининг олдинги сафларига қўймоқда.

Кубадаги революция Латин Америкаси мамлакатларида миллий озодлик ҳаракатини янада ривожлантириш учун янги шарт-шароит вужудга келтирди. Миллий манфаатларни ҳимоя қилиш сиёсатини оғишмай амалга ошираётган қаҳрамон Кубанинг иши ҳозирги кунда Латин Америкасида империалистик зулмдан озод бўлиш йўлидаги курашга отланаётган барча прогрессив кучларнинг байроғи бўлиб қолди.

АҚШ нинг неча ўн йиллар давомида Кубани талаб ва эксплуатация қилиб келган монополистик доиралари эндиликда иқтисодий қамал, интервенция тайёрлаш ва бошқа зўравонлик методларини қўллаш йўли билан Куба революциясини бўғиб ташлашга ва Куба халқини шу революция натижасида қўлга киритган ғалабаларидан маҳрум қилишга уринмоқдалар. Аммо Куба халқи ўзининг ҳаққоний иш учун олиб бораётган курашида ёлғиз эмас.

Куба халқининг кураши тинчлик ва тараққиёт кучларининг мустаҳкам тинчликни таъминлаш йўлидаги умумий курашининг узвий, таркибий қисмидир.

Совет Иттифоқи ўзининг тинчлик ҳамда ўз мустақиллиги ва озодлиги учун курашаётган халқларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш сиёсатига амал қилиб, Куба халқига унинг ҳаққоний курашида зарур мадад беради.

Башарти, Кубага қарши қуролли интервенция бошланса, у ҳолда Кубага зарур ёрдам кўрсатилади. Сизга шуни билдираманки, бу ишда Совет Иттифоқининг роли катта бўлади.

Бош Министр жаноблари, Сизга ва бутун Куба халқига ўз Ватанингизнинг озодлиги ва мустақиллиги йўлидаги олижаноб ва фидокорона курашингизда муваффақиятлар тилайман.

Самимий ҳурмат билан Н. ХРУШЧЕВ.

1960 йил 25 июль
Москва, Кремль.

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ
Г. Макмиллан ва Ж. Дифенбейкерга юборган мактублари

23 июлда СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев Буюк Британия Бош министри Г. Макмиллан ва Канада бош министри Ж. Дифенбейкерга мактублар юборди.

Бу ёзишма Совет ҳукуматининг қуролсизланиш бўйича ўн давлат комитети ишида ўз иштирокини тўхтатиш ва бу масалани, шунингдек ўнлар комитетида вужудга келган аҳвол тўғрисидаги масалани БМТ Бош Ассамблеясининг навбатдаги сессияси муҳокамасига қўйиш ҳақидаги қарори билан боғлангандир.

Н. С. Хрушчевнинг Буюк Британия бош министрига юборган мактубида, жумладан, шундай дейиладики, Ғарб давлатлари ўнлар комитетида деярли бутун бир ой давомида ёппасига ва батамом қуролсизланиш ҳақидаги шартноманинг асосий қоидалари тўғрисида янги совет таклифларини конкрет муҳокама қилиш билан эмас, балки самарасиз даҳанаки жанг билан шуғулландилар. Бу самарасиз гаплар уларнинг қуролсизланишга доир конкрет масалаларни жиддий суратда муҳокама қилишга киришишни истамаганликларини яна бир марта кўрсатди.

Н. С. Хрушчев ўнлар комитетининг иши тўхтатилгандан кейин Америка вакиллари томонидан 27 июнда илгари сурилган таклифларга тўхталиб, Американинг «самарали халқаро контроль остида ёппасига ва батамом қуролсизланиш программаси» деган дабдабали ном остида тақдим этилган ҳужжати билан дастлаб танишиб чиқиш бу «янги» таклифлар аслида Ғарб давлатларининг 16 мартда киритган ва салгина тузатилган эски таклифларидан иборат эканлигини кўрсатади, деб таъкидлайди. Бу таклифларнинг ярамаслиги ва мақбул эмаслиги ўнлар комитети ишининг биринчи босқичидаёқ шу йилнинг март-апрель ойларида исботланган эди.

Н. С. Хрушчевнинг мактубида уқтириб кўрсатиладики, Америка Қўшма Штатлари биринчи босқичда қуролли кучларни ҳеч қандай қисқартишни таклиф этмагани ҳолда, СССР ва бошқа давлатларнинг барча қуролли кучларини ва қурол-яроғларини чет эл контроли остига қўйишга уринмоқда. Лекин бу уриниш халқаро контроль ниқоби остида жосуслик маълумотлари тўплашни амалга оширишга интилишдан бошқа нарса эмас. Ўз хавфсизлиги ҳақида ғамхўрлик қилувчи ҳеч бир давлатнинг бунга рози бўлолмаслиги аёндир. Американинг парчаланувчи материалларни ҳарбий мақсадлар учун ишлаб чиқаришни тўхтатиш ҳақидаги таклифи ҳам ядро қуролини тақиқлаш тўғрисидаги масалани ҳал қилиш учун ҳеч қандай амалий аҳамиятга эга эмас.

Мактубда таъкидланадики, Ғарб давлатлари қуролсизланиш масалаларида ҳанузгача обструкция сиёсатини ўтказиб келмоқдалар. Ўнлар комитетининг бутун иши давомида қуролсизланиш юзасидан чинакам музокаралар олиб борилишига эришиш учун сабр-тоқат ва қатъият билан ҳаракат қилиб келган Совет ҳукумати Ғарб давлатлари жиддий музокаралар олиб боришни истамайдилар, ўнлар комитетидан эса, амалда халқларни алдаш учун фойдаланилаётганлигини таъкидлашга мажбур бўлди.

Н. С. Хрушчевнинг Канада бош министрига юборган мактубида, жумладан, айтиладики, Американинг янги таклифлари деб аталган таклифлар ҳақиқий қуролсизланиш мақсадини кузатмайди. Бу таклифлар, дейилади мактубда, жаҳон жамоатчилигини алдаш ҳамда зўр бериб қуролланиш тарафдорларининг қурол-яроғларни хатарли оқибатлар келтириши мумкин бўлган даражада кўпайтиришни давом этиришларини енгиллаштириш йўлидаги навбатдаги уринишдан иборатдир, деб айтишимиз учун тўла асос бор.

Н. С. Хрушчев шуни кўрсатадики, ўнлар комитетидаги Канада вакили «баланслаштирилган ён беришлар» ҳақидаги жуда туманли мулоҳазалар билан сўзга чиқиб, шу равишда комитетнинг эътиборини янги совет планининг моҳияти юзасидан амалий музокаралар олиб боришдан четта тортди.

СССР Министрлар Совети Раиси ўз мактубларида комитет ишида ўз иштирокини тўхтатишга мажбур бўлган Совет ҳукумати қуролсизланиш ҳақидаги масалани Бош Ассамблеянинг навбатдаги сессиясида муҳокама қилиш таклифини илгари сурганлигини эслатиб ўтади. Афтидан, — дейилади мактубларда, — бу ерда иш манфаатларини кўзлаб, комитетнинг составини ва ўнлар комитетида вакиллари қатнашган давлатлардан ташқари бошқа давлатларни музокараларга жалб этиш ҳақидаги масала ҳам келиб чиқади.

Н. С. Хрушчев мактубларда Совет ҳукумати қуролсизланиш проблемасига аввалдагидек ҳозир ҳам катта аҳамият беради ва бу проблеманинг ижобий ҳал қилинишига эришиш учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қилади, деб таъкидлайди.

(ТАСС).

Халққа, Ватанга, партияга хизмат қилиш—фан, адабиёт ва санъат арбобларининг шарафли вазифасидир

Ўзбекистон зиёлилари активининг йиғилиши

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарларининг фан, адабиёт ва санъат арбоблари билан 1960 йил 17-июлдаги учрашуви Совет Иттифоқи зиёлилари ҳаётида ажойиб воқеа бўлди. Учрашув қатнашчилари орасида Совет Ўзбекистони вакиллари ҳам бор эди.

25 июлда Тошкентда зиёлилар активининг ана шу учрашувга бағишланган республика йиғилиши бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлислар залига олимлар, ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, кино ва театр санъати арбоблари, журналистлар, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг ходимлари тўпландилар. Йиғилишда Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг аъзолари Г. А. Габриельянц, Р. Ғ. Ғуломов, Ё. С. Насриддинова, Ф. Е. Титов, Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидатлар И. П. Бурмистров ва Қ. М. Муртазоев, Ўзбекистон СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов ҳозир бўлдилар.

Йиғилишни Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** очди. У, Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан республиканинг фан, санъат ва адабиёт арбобларини қизғин табриклади ва уларга янгидан-янги катта ижодий муваффақиятлар тилади.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев бошлиқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиуми баланд руҳ билан йиғилишнинг фахрий президиумига сайланди.

Ўртоқ Рашидов ўзининг кириш сўзида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарларининг олимлар, ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, кино санъати ва театр ходимлари билан учрашувларининг ғоят катта аҳамияти ҳақида гапирди. Бу учрашув партиянинг совет маданиятининг равнақи ҳақида, маданият арбоблари тўғрисида муттасил кўрсатаётган ғамхўрлигининг, коммунистик жамият қурилишида мамлакатимиз зиёлиларига берилган ғаят катта ролнинг яққол далилидир.

Н. С. Хрушчевнинг чуқур мазмунли ва доно нутқида, М. А. Суслов нутқида, КПСС Марказий Комитети Президиумининг бошқа аъзолари сўзлаган нутқларда олимлар, ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, артистлар меҳнатига берилган юксак баҳо Совет маданияти барча арбобларининг, бу учрашувда қатнашиш шарафига муяссар бўлганларнинг илҳомига илҳом қўшиб юборди.

Учрашув вақтида фан, санъат ва адабиётни янада ривожлантириш йўллари ҳақида катта суҳбат бўлди. Замонамизнинг конкрет вазифалари билан маҳкам алоқада бўлиш, — деди ўртоқ Рашидов, — бутун зиёлилар олдига қўйилган биринчи даражали талабдир. Турмушни ўрганишнинг энг яхши бирдан-бир тўғри компаси — марксизм-ленинизм назарияси олимларга ҳам, адибларга ҳам, санъат арбобларига ҳам баббаравар зарурдир. Улар ижодининг ҳар бир қадами юксак партиявийлик билан суғорилган бўлиши керак.

Ўртоқ Рашидов ана шу бўлиб ўтган учрашув муносабати билан Ўзбекистон зиёлиларининг конкрет вазифалари устида тўхталиб, меҳнаткашларни пролетар интернационализми руҳида тарбиялашнинг ғоят муҳим эканлигини алоҳида таъкидлаб кўрсатди. Катта оғамиз — улуғ рус халқи билан, СССРдаги барча қардош халқлар билан дўстлигимизни куйлаш, мустаҳкамлаш, ривожлантириш ва кўз қорачиғидай сақлаш, — деди у, — бизнинг ватанпарварлик бурчимиздир.

Дўстлар, ижодий активликни оширайлик! дейди ўртоқ Рашидов ўз нутқининг охирида, — Ватанга, халққа, партияга хизмат қилиш — бизнинг шарафли вазифамиздир. Улуғ Коммунистик партия теварагига, атоқли ленинчи, тинчлик ва халқ бахти учун ҳормас-толмас курашчи Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги доно Марказий Комитет теварагига янада мустаҳкам жипслашайлик!

Залдагилар бу сўзларни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

Минбарга Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари **К. Яшин** чиқади.

— Ўзбекистон зиёлиларининг вакили бўлган бизлар учун, — деди у, — Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарлари билан тарихий учрашувда қатнашиш катта бахт ва зўр шараф бўлди. Бу учрашув совет маданиятининг чинакам катта байрами, халқлар дўстлиги байрамига айланди ва у бутун умр бўйи ёдимизда сақланади. Н. С. Хрушчев бизнинг ёзувчилик ишларимиз ҳақида, олимлар, рассомлар, композиторлар, кино ва театр арбобларининг ишлари ҳақида дўстона самимият билан, ажойиб ишонтириш кучи билан, ҳаяжон ва илҳом билан, шу билан бир вақтда, жуда оддий қилиб гапирди. Учрашувда унинг ҳар бир қатнашчиси партия ва совет халқи зиёлилар меҳнатини нақадар қадрлаётганлигини ва ҳурмат қилаётганлигини чуқур сезиб олди.

Биз, Совет Ўзбекистони адабиёти ва санъатининг меҳнаткашлари, совет маданиятини ривожлантиришга буюк ғамхўрлик ва эътибор билан қараётганликлари учун КПСС ленинчи Марказий Комитетига ва жонажон Совет ҳукуматига бутун қалбимиздан яна миннатдорчилик билдирамиз.

Ўзбек адабиёти катта ютуқларга эришди, айниқса замонавий темада асарлар яратиш соҳасида катта муваффақиятларга эга. Бу муваффақиятлар Москвада бўлган Ўзбекистон санъати ва адабиёти декадаси вақтида намойиш қилинди. Бироқ, шуни эътироф этиш керакки, зиёлиларимиз, шу жумладан, ёзувчиларимиз совет китобхонлари ва томошабинларининг ўсиб бораётган талабларини қондириш учун ҳали кўп иш қилишлари лозим. Бизда хотиржам бўлиш учун ҳеч қандай асос йўқ.

Ўртоқ Яшин айтадики, партиянинг оталарча ғамхўрлигига жавобан, Ўзбекистон адиблари ва санъат ходимлари коммунизм қураётган совет халқининг улуғвор ишларига муносиб бўлган янги, талантли, чуқур ҳаққоний, ҳаяжонли асарлар яратадилар.

Сўз Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице президенти **С. В. Стародубцевга** берилади.

— Ўзбекистон делегацияси составида мен ҳам иштирок этиш бахтига сазовор бўлган учрашув, — деди у, — бутун совет маданиятининг тараққиётида кўп йиллар мобайнида из қолдиради. Бу учрашув кўпгина дўстона алоқа боғлаш характерига эга бўлди. Бу алоқалар эса, фан, санъат, адабиётни янада ривожлантириш ишига яхши хизмат қилади.

Ўртоқ Стародубцев айтадики, учрашув вақтида бўлган суҳбатлар жуда катта ўзаро ҳурмат руҳи билан суғорилган бўлиб, чуқур мазмунли эди. Фан, санъат ва адабиёт ходимлари номига бир қанча муҳим гаплар айтилди, фан, санъат ва адабиётни янада ривожлантириш юзасидан жуда муҳим принципиал масалалар кўтарилди.

Чинакам илҳом руҳи, деди яна ўртоқ Стародубцев, ҳозир Ўзбекистон совет фанининг ҳамма арбобларини янги муваффақиятларга отлантирмоқда. Партия ва ҳукумат олимлар хизматини юксак даражада тақдирлабгина қолмасдан, балки биздан илмий ижоднинг ҳамма соҳаларида юксак суръатларни ҳам талаб қилмоқдалар. Биз ўз ижодимизни коммунизм қурилишининг амалий вазифалари билан, мамлакат халқ хўжалигини янада ривожлантириш масалалари билан янада мустаҳкамроқ боғлаш учун ўз кучимизни аямаймиз.

Ўзбекистон Рассомлар союзи правлениесининг раиси **И. Икромов** сўзга чиқади. У бундай деди:

— Бу ажойиб учрашувни тасвирлашда сўз ожизлик қилади! Учрашув партиянинг совет зиёлиларига кўрсатаётган ғамхўрлиги ва эътиборининг янги ажойиб ифодаси бўлди. Совет Иттифоқидаги ҳамма республикаларнинг вакиллари Москва яқинидаги хушманзара жойда катта ва аҳил бир оиладек тўпланди. Кўллар, ўрмон, зангори осмон бу катта байрамдан қувонгандек туюлар эди.

Партия раҳбарларининг нутқларида совет санъати арбоблари олдида турган вазифалар, келажак учун ҳаракат программамиз равшан ифодалаб берилди. Биз ажойиб совет кишисига муносиб бўлган қимматли асарлар яратишимиз керак. Бизларнинг ҳар биримиз ана шу учрашувдан кейин янги куч билан ишга киришдик.

Ўртоқ Икромов кейинги вақтларда меҳнаткашларни Ўзбекистон рассомлари билан таништириш учун кўпгина ишлар қилинганлигини айтади. Шу йилнинг биринчи ярмидагина ўндан ортиқ виставка, асосан завод клубларида ва колхозларда ташкил қилинди. Колхозларда ташкил этилаётган тасвирий санъат музейларнинг учинчиси очилди. Рассомлар республиканинг саноат ва қишлоқ хўжалик районларига тез-тез бориб турадиган бўлиб қолдилар. бу эса, уларга ҳаёт билан чуқурроқ танишиш имконини бермоқда. Амалий халқ санъати усталарининг фаолияти активлаштирилди. Етти йилликни амалда кўрсатадиган виставкага, шунингдек КПСС XXII съездига бағишланган республика ва Бутуниттифоқ виставкаларига тайёргарлик олиб борилмоқда.

Ўртоқ Икромов айтадики, Ўзбекистон рассомлари бундан буён ҳам бутун куч-ғайратларини, ўзларининг бутун талантларини халққа хизмат қилишга бағишлайдилар.

Ўзбекистон ССР Композиторлари союзи правлениесининг раиси **С. Бобоевга** сўз берилади.

— Мен партия ва ҳукумат раҳбарлари билан учрашув вақтида, — дейди у, — совет музика санъати шу қадар ёш бўлишига қарамай, кўпгина муваффақиятларга эришганлиги ҳақида ўйладим. Шу билан бир вақтда. менинг миямдан бошқа бир фикр кетмай турди: биз, композиторлар, халқдан жуда катта қарздормиз.

Музика санъати жуда кенг халқ оммасига эмоционал таъсир кўрсатади. Биз халқнинг ижодий меҳнатини, коммунизмнинг қудратли одимини акс эттирадиган, совет кишиларини янги зафарларга чорлайдиган тўла қимматли асарлар яратишимиз зарур. Ижро этиш маданиятини анча ошириш ҳақида ҳам ўйлаб кўриш керак, чунки музика асарининг тушунарли бўлиши шунга боғлиқдир. Бизнинг нашриётларимиз музика маданиятини пропаганда этиш учун кўпгина иш қилишлари мумкин.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати бизларга жуда катта ишонч билдирдилар. Биз бу ишончни шараф билан оқлаш учун астойдил меҳнат қиламиз.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг директори **С. Азимжонова** ҳаяжонли нутқ сўзлади.

— Самимий учрашувдан кейин бир неча кун ўтди, — деди у, — мен эса, ҳалигача ана шу ажойиб кун таассуроти билан яшамоқдаман. Олимлар, санъат ва адабиёт арбобларининг партия ва ҳукумат раҳбарлари билан учрашуви самимий ва содда вазиятда ўтди.

Бизнинг делегациямиз кўл қирғоғида турганида, Н. С. Хрушчев, К. Е. Ворошилов. Н. А. Муҳитдинов салқин йўлкадан юришиб, бизнинг ёнимизга келишди. Никита Сергеевич бизлар билан самимий саломлашди ва гуллаб-яшнаган Ўзбекистон вакилларини табриклашдан жуда хурсанд эканлигини айтди. Бутун кун бўйи партия ва ҳукумат раҳбарлари билан суҳбатлашдилар, дам олдилар.

Ўзбекларда, фан ва маданиятга яқин турган раҳбар яхши раҳбар бўлади, деган мақол бор. Мен шу учрашувда ана шу мақолани эсладим. Бизнинг давлатимиз ҳар бир кишининг маънавий ривожланишига жуда катта майдон очиб берганлиги учун ҳам, айниқса кучлидир, деб ўйладим мен.

Фаннинг оддий бир меҳнаткаши бўлган менга партия ва ҳукумат раҳбарлари ҳузуридаги ана шу катта қабул маросимида қатнашишдек катта бахтга муяссар бўлганлигимдан жуда хурсандман. Ҳаммада бўлганидек, менда ҳам самарали ишлаш учун янги куч пайдо бўлди. Эътибор ва ғамхўрлик учун жонажон партиямизга катта раҳмат.

Философия фанлари доктори **В. Й. Зоҳидов** ўз нутқини илмий ва бадиий ижодни ривожлантиришда Коммунистик партиянинг ролига бағишлади.

— Коммунистик партиянинг бирдан-бир мақсади, — деди у, — халқ бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилишдан иборатдир. Партиянинг ўзи ана шу мақсаднинг мужассамидир. Партия шу мақсадда тузилган эди ва шу мақсадда яшамоқда. Шу сабабли партиянинг фан, адабиёт ва санъат арбобларига, ўз таланти ва куч-ғайрати билан партиянинг муқаддас ишига хизмат қилаётган ва буни ўз ҳаёти ҳамда ижодининг моҳияти деб биладиган кишиларга меҳр ва муҳаббат билан қараётганлиги тамомила қонундир.

Ўртоқ Зоҳидов Ўзбекистондаги маданий қурилишнинг муваффақиятларини эслатиб ўтади. Бир вақтлар. деди у, олий маълумот олган биринчи ўзбекни Москвадан олиб келган поездни Тошкент вокзалида музика билан кутиб олишган эди. Ҳозир эса, чинакам мўъжиза рўй берди: фаннинг энг мураккаб масалаларини ҳал қилишга қодир бўлган ва ҳал қилаётган, бадиий адабиёт, тасвирий санъат, музика, театр ва кино санъатининг ажойиб асарларини яратаётган миллий зиёлиларимизнинг жуда катта армияси вужудга келтирилди. Бундай мўъжизани яратишга фақат Коммунистик партия ва Совет ҳукумати, коммунизм қураётган совет халқигина қодирдир.

Партия ва ҳукумат раҳбарларининг маданият арбобларидан катта бир группасини қабул қилганликлари ҳақидаги хабар яшин тезлигида бутун Ватанимизга, бутун дунёга тарқалди. Совет маданиятининг ҳар бир арбоби ўзини ана шу тарихий қабул маросимида ўз вакиллари билан бирга, энг муҳими ва қувончлиси шуки, ўртоқ Н. С. Хрушчев ва партия ҳамда ҳукуматнинг бошқа раҳбарлари билан бирга бўлгандек ҳис қилади.

Партия бизнинг меҳнатимиз, замонамизга ва КПСС XXI съезди қўйган улуғвор вазифаларга муносиб бўлишини талаб қилмоқда. Коммунизмнинг кўзимизга аниқ кўрина бошлаган нурли чўққилари бизни олға чорламоқда. Бинобарин, куч-ғайратимизни оширайлик ва жонажон партиямизнинг янада активроқ ёрдамчиси бўлайлик, совет халқининг содиқ хизматкори бўлайлик. Минбарга Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиалининг директори **М. Нурмуҳаммедов** чиқади.

— Қорақалпоғистон зиёлилари, деди у, Коммунистик партия ва совет ҳукумати раҳбарларининг фан, адабиёт ва санъат арбобларини қабул қилганликлари ҳақидаги хабарини зўр мамнуният билан кутиб олдилар.

Ўртоқ Нурмуҳаммедов революциягача чоризм зулми остида бўлган халқларнинг экономикаси ва маданиятида рўй берган жуда катта ўзгаришларни Қорақалпоғистон АССР мисолида кўрсатиб ўтди. Автоном республиканинг қишлоқ хўжалиги барқ уриб ривожланмоқда. Ўтган йил Қорақалпоғистон АССР пахтачиликни ривожлантириш соҳасидаги муваффақиятлари учун Ленин ордени билан мукофотланди. Бу йил у, ўз зиммасига янги, оширилган мажбуриятларни қабул қилди. Республиканинг ер ости бойликларини разведка қилиш муваффақиятли бормоқда. Энди маълум бўлишича, ер остида кўпгина қимматли қазилмалар бор экан. Қорақалпоғистон зиёлилари республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини ўрганишда актив иштирок этмоқдалар. Нукус шаҳрида Ўзбекистон ССР фанлар академияси Қорақалпоғистон филиалининг очилиши фаннинг чинакам байрами бўлди. Қорақалпоғистон ёзувчилари турмушни чуқурроқ ўргана бошладилар Уларнинг асосий қаҳрамони коммунизм қурувчи кишилар, асосий темаси эса, ажойиб замонамиздир.

Қорақалпоғистон зиёлилари, — деди ўртоқ Нурмуҳаммедов ўз сўзининг охирида, — етти йиллик планни муддатидан илгари тўла ва ошириб бажариш учун курашга ўз ҳиссасини қўшади.

Самарқанд давлат университети партия комитети секретарининг ўринбосари, фан кандидати **Ф. Ҳайдарова** Самарқанд олимларининг ижодий ишлари ҳақида гапириб берди. Самарқанд — чинакам фан шаҳридир. Бу ердаги университетнинг ўзида мамлакатимиздаги 28 миллатнинг вакили бўлган етти мингдан кўпроқ студент ўқимоқда. Университетда хилма-хил ихтисослар бўйича олим кадрлари бор. Шаҳардаги бошқа олий ўқув юртларида ҳам илмий ходимларнинг катта отряди ишламоқда. Самарқанд олимлари ўз асарларини катта халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган энг актуал проблемаларга бағишламоқдалар. Улар қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ва жамоат чорвачилигининг маҳсулдорлигини ошириш, қуёш энергиясидан халқ хўжалигида фойдаланиш, изотоплардан фойдаланиш масалаларини ишлаб чиқмоқдалар. Ўзбекистон тарихини, Ўрта Осиёдаги миллий озодлик ва революцион ҳаракат тарихини, Ўрта Осиёнинг Россияга қўшиб олинишининг прогрессив аҳамиятини ўрганишга катта эътибор бермоқдалар.

Ўртоқ Ҳайдарова кўпгина илмий тадқиқотларнинг ишлаб чиқаришга муваффақиятли жорий қилинаётганлигини таъкидлаб кўрсатди. Бу билан фан ходимлари Ўзбекистон меҳнаткашларининг етти йиллик марраларига тезроқ етиш учун курашишга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

— Москва яқинида бўлган учрашув, — деди ўз сўзининг охирида нотиқ, — кучимизга куч қўшади, ҳамма олимларни янги катта ижодий ишларга отлантиради.

Шундан кейин йиғилишда андижонлик шоир **Карим Аҳмадий** нутқ сўзлади.

— Ўзбекистон ёзувчилари, деди у, бутун совет зиёлилари билан биргаликда партия ва ҳукумат раҳбарларига, шахсан Н. С. Хрушчевга адабиётни ривожлантириш ҳақида кўрсатаётган доимий ғамхўрликлари учун жуда катта ташаккур айтадилар. Ана шу ғамхўрлик туфайли, умуман совет адабиёти ва унинг таркибий қисми бўлган ўзбек адабиёти кейинги вақтларда ажойиб замонамизга бағишланган янги асарлар билан бойиди.

Ўртоқ Аҳмадий Андижон областининг ишчилари, колхозчилари, зиёлиларининг ижодий меҳнати ҳақида гапириб берди. Колхоз ва совхоз далаларида юксак социалистик мажбуриятни — бу йил 652 минг тонна «оқ олтин» етиштириб, давлатга сотиш мажбуриятини бажариш учун қизғин кураш олиб борилмоқда. Область Ватанга «қора олтин» — нефть ҳам етказиб бермоқда. Корхоналарда етти йиллик планни бажариш учун кураш техникани муттасил тараққий эттириш байроғи остида олиб борилмоқда.

Андижон адиблари, деди ўртоқ Аҳмадий, пахтакорлар, нефтчилар, областдаги ҳамма меҳнаткашларнинг қаҳрамонона ишларини ўз асарларида акс эттиришни ўзларининг шарафли вазифалари деб биладилар.

Зиёлилар активининг республика йиғилиши олимлар, ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, театр ва кино санъатининг арбоблари партия ва ҳукумат раҳбарларининг совет маданият арбоблари билан бўлган ажойиб учрашувига ижодий ғайратларини ошириш билан жавоб берганликларини намойиш қилди. Бу йиғилиш Ўзбекистон зиёлиларининг Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети теварагига жипслашганлигини кўрсатувчи ёрқин намойиш бўлди. (ЎзТАГ).

Суратда: Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида. Республика зиёлилар активининг йиғилиши. И. Глауберзон фотоси.

КПСС МК Пленуми қарорларини амалга оширамиз

ЯНГИЛИК ИЗЛОВЧИЛАР САФИНИ КЕНГАЙТИРАЙЛИК!

Новаторларга мадад керак

Шу йилнинг ўтган ойлари ичида корхона рационализаторлик ва ихтирочилик бюросига 250 дан ортиқ таклиф тушди. Аммо ачинарли жойи шу ердаги, янгилик изловчиларнинг новаторлик таклифларини кўриб чиқиш ва ишлаб чиқаришга жорий қилиш жуда қониқарсиз аҳволда. Таклифлар бир неча ой давомида ҳаракатсиз ётади.

Фикримизнинг далили учун бир қанча мисоллар кўрсатиб ўтмоқчимиз. Йил бошидан бери тушган таклифларнинг фақат 25 процентга яқини амалга оширилди. Кўпгина муҳим таклифлар шу вақтгача кўриб чиқилгани йўқ.

Кимё аппаратлари учун фойдаланиладиган компенсаторлар қўл кучи ёрдами билан букиларди. Бу ишни бажаришда ўнлаб киши банд бўлиб, уларнинг асосий иш қуроллари болға эди, холос. Компенсаторни бундай усулда ишлаш жуда мураккаб бўлиб, ҳар бир ишчидан зийракликни талаб этарди. Ишчилар қанчалик пухта ишламасинлар барибир деталларнинг айрим қисми брак бўларди. Уларга қайтадан ишлов берилар, бу эса маҳсулот таннархининг ошиб кетишига, унинг сифатсиз бўлишига, меҳнат унумдорлигининг пасайишига сабаб бўларди.

Ишлаб чиқариш манфаатлари бу камчиликни тезда бартараф қилиш масаласини кўндаланг қўйди. Корхона мутахассисларидан А. Руденко ва Н. Шуневич ўртоқлар бу муаммони ҳал қилишга бел боғладилар. Улар кўп изланишлардан сўнг бу иш жараёнини тўла механизациялаш йўлини топишди. Новаторлар деталларни карусель станогида вальцовка қилишни таклиф этдилар. Бу, меҳнат унумдорлигини бир неча баравар ошириш, деталларга ишлов бериш суръатини беқиёс тезлаштириш ва сифатини яхшилаш имконини беради. Корхона раҳбарлари ҳам бу таклифнинг завод учун катта аҳамиятга эга эканлигини эътироф қилдилар, уни тезда амалга ошириш зарурлигини таъкидладилар. Аммо улар ўз сўзларининг устидан чиқмадилар, қимматли таклифни ишлаб чиқаришга жорий қилишни сансалорликка ташлаб қўйдилар. Корхонанинг бош инженери ўртоқ Александров шахсан бу таклифнинг амалга оширилишига тўсқинлик қилди. У детални карусель станогида аниқ ва пухта ишлаш мумкин эмас, деган баҳонани кўндаланг қилди. Бу тортишув бир неча ой давом этди. Сўнгра детални карусель станогида ишлаш мумкинлигини аниқлаш мақсадида институтга мурожаат қилинди. Институт корхонага ижобий жавоб юборди.

Шундан сўнг бу таклиф тезда жорий қилингандир, деб ўйларсиз. Афсуски, бундай бўлмади. Консерватизм позициясидаги раҳбар ходимлар ўз билганларидан қолмадилар. 2-механика цехининг бошлиғи ўртоқ Симкин ўзи раҳбарлик қилаётган цехда компенсаторларга ишлов беришни карусель станогига кўчириш ҳақидаги маслаҳатни эшитгиси ҳам келмади. Бундай масъулиятсизлик натижасида таклиф авторларидан бири ўртоқ А. Руденко ўз ғоясидан воз кечишга мажбур бўлди. Аммо ўртоқ Н. Шуневич қатъийлик кўрсатди. У корхонанинг кекса ва тажрибали мастерларидан бири ҳисобланган ўртоқ П. Ходумнинг яқиндан берган ёрдамига суяниб, ўз таклифини амалга оширишга муваффақ бўлди. Бунинг учун мастер раҳбарлик қилаётган участкада фойдаланилмай турган карусель станогини қайта тиклашди. Унинг айрим қисмларини ўзгартириш йўли билан агрегатда компенсаторларни вальцовка қилиш мумкинлигини амалда кўрсатди. Қисқа бир муддат ичида 70 та компенсаторга ишлов берилди. Эндиликда компенсаторларни деярлик барча ишлаб чиқариш участкаларида механизация ёрдами билан вальцовка қилиш йўлга қўйилди.

Бошқарма ходими ўртоқ Ю. Буховер бошқа заводларда ҳам тез-тез бўлади. Уларда амалга оширилган янгиликлар билан танишиб, айримларини ўзи ишлаётган корхонада қўлланишга қаратилган бир қанча таклифлар киритди. У яқинда кўплаб чиқиндига чиқарилаётган пўлат парчаларидан турли хил кенг истеъмол буюмлари, жумладан қошиқ, вилка ишлаб чиқариш мумкинлиги ҳақидаги таклиф билан чиқди. Буни амалга ошириш корхонага катта фойда келтирарди. Аммо завод раҳбарларининг бефарқлиги натижасида бу таклиф шу вақтгача жорий қилингани йўқ. Тайёрлаш, қозон цехларида чиқиндига чиқарилаётган ўнларча тонна пўлат парчалари ҳозирда бекорга ташлаб юборилмоқда.

Мутахассислардан Ковальчук, Завальний ва Шуневич ўртоқлар бронзадан ясаладиган втулкалар ўрнига ичига қўрғошин қуйилган чўян втулкалар тайёрлашни таклиф қилишди. Чўяндан ишланган втулка ўзининг мустаҳкамлилиги ва чидамлилиги жиҳатидан бронза втулкалардан қолишмайди. У жуда кўплаб бронзани тежаб қолиш имконини беради. Ҳар бир втулка ишлаб чиқаришда 125-130 килограмм бронза иқтисод қилинади.

Бу таклифнинг корхонага жуда катта фойда келтириши шунинг ўзидан ҳам яққол кўриниб турибди. Аммо бу таклиф ҳам шу вақтгача амалга оширилмади. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

«Узбекхиммаш» заводи маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатига бефарқ қарамоқдалар, новаторларнинг ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштиришга қаратилган ижодий изланишларида уларга етарли ёрдам кўрсатмаётирлар. Рационализатор ва ихтирочилар билан ишлашдаги бундай камчиликларни тезроқ бартараф қилиш керак. Бу, новаторлик ҳаракатининг янада ривожланишига, етти йилликда корхона олдида турган катта ва масъулиятли вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишига ёрдам беради.

П. ВЛАДИМИРОВ.

Тошкент. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Энергетика ва автоматика илмий-текшириш институти юқори кучланиш лабораториясининг ходимлари Ўрта Осиёнинг турли иқлим шароитида изоляциялардан фойдаланишни яхшилаш методини ишлаб чиқмоқдалар. Суратда: (ўнгда) старший илмий ходим техника фанлари кандидати А. А. Иноғомов ва илмий ходим Ш. Д. Сохибовлар изоляторларнинг иш ҳолатини синаб кўрмоқдалар.
В. Лейзерович фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Янги вазифалар олдида

Тошкент область касаба союз Советининг пленуми бўлди.

Пленумда область касаба союз Советининг раиси И. Раҳматов «Тошкент область корхоналари, ташкилот ва муассасаларида фабрика-завод маҳаллий комитетларининг ҳуқуқлари ҳақидаги Низомни қўлланиш тажрибаси ҳақида» доклад қилди. Докладчи ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар шуни қайд қилдиларки, саноат корхоналари, ташкилот ва муассасаларнинг касаба союз комитетлари СССР Олий Совети Президиуми томонидан 1958 йилнинг 15 июнида тасдиқланган «Фабрика-завод ва маҳаллий касаба союз комитетларининг ҳуқуқлари ҳақидаги Низом»ни тўғри қўлланиб, касаба союз ишини анча жонлантирдилар, ишчи ва хизматчиларнинг меҳнати ҳамда моддий ва маиший турмушига оид масалаларни ҳал қилишда актив қатнаша бошладилар.

«Узбексельмаш», Тошкент электр лампа, Чирчиқдаги электро кимё комбинати, Оҳангарондаги 9-шахта ва бошқа кўпгина корхоналарнинг касаба союз комитетлари ўз ҳуқуқларидан ишнинг кўзини билиб фойдаланмоқдалар.

Олтинтопган комбинати касаба союз группасининг раиси Шаповалов, Ўзбекистон металлургия заводи касаба союз комитетининг раиси Расулев, 4-«Вревский» насчилик совхози ишчилар комитетининг раиси Исмоилов ўртоқлар ўз иш тажрибалари ҳақида муфассал сўзлаб бердилар.

Оҳангарон ГРЭСи коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи Борисов, Янгийўлдаги «Нормал» заводи касаба союз комитетининг раиси Жуманов ва бошқа ўртоқлар ўз сўзларида бу корхоналар маъмурияти касаба союз ташкилотларининг ҳуқуқларини эътиборга олмаётганликларини ва ишлаб чиқариш масалаларини ҳал қилишда улар билан келишмай иш кўраётганликларини таъкидладилар.

Пленумда муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Маданий-маиший хизмат тубдан яхшилансин

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ РЕЙД БРИГАДАСИ

БУНИ МАДАНИЙ ХИЗМАТ ДЕСА БЎЛАДИ

«Ҳаммаси сизлар учун, ўртоқ хотин-қизлар». Бу сўзлар атрофи гулзор, озода супириб, сувлар сепилган ёзлик клуб дарвозаси пештоқидаги алвонга ёзиб қўйилган. Клубга гул-гул ясанишган, хушчақчақ қиз-жувонлар йиғилишган. Улар аёллар, эркак ва болалар кийимларини қандай бичиш, дастурхон ясаш қоидаларини ўргатувчи виставкаларни қизиқиб томоша қилишар, бир-бирлари билан ўртоқлашарди.

Сўнгра хотин-қизлар «Оилада аёлларнинг роли ва унинг ишлаб чиқариш билан боғланиши», «Эмизукли болаларни қандай тарбиялаш керак» деган темаларда доклад тингладилар. Қизиққан соҳалари бўйича саволлар бердилар.

Кеча иштирокчиларига бадиий фильм кўрсатилди. Бу кечани Бекободдаги цемент комбинати клубининг правлениеси ташкил этган. Клубда бундай кечалар мунтазам ўтказиб турилади. Клубдагина эмас, комбинат ичкарисида, цехларда ҳам ишчиларни қизиқтирган соҳалар бўйича лекциялар ташкил этилади. Яқинда ишчилар «Цемент — қурилиш индустриясининг асоси» деган темадаги лекцияни цехнинг ўзида тингладилар.

Булардан ташқари клубда тез-тез савол-жавоблар кечаси ўтказилиб турилади. Клубнинг ҳаваскорлар тўгараги иштирокчилари эса турли спектакль концертлари билан томошабинни мамнун қиладилар. Клуб ҳузуридаги бичиш-тикиш тўгарагини яқинда 20 киши тамомлаб, тикувчи мастер унвонини олди. Клуб кутубхонасининг хизматидан китобхонлар мамнун. Ўқув залида журнал ва газеталарнинг янги сонларини ўқиш мумкин.

Хуллас, комбинатнинг клуби меҳнаткашларнинг чинакам маданият ўчоғи, ҳақиқий хордиқ чиқарадиган жойига айланган. Бу, қувончли албатта. Кошки эди шаҳарнинг ҳамма клублари шундай бўлса!

ИСТИРОҲАТ ЖОЙ ЭМИШ...

Комбинат клубидан чиқиб меҳнаткашлар маданий дам олиши лозим бўлган шаҳар маданият ва истироҳат боғига кирдик.

Кеч соат 8 бўлишига қарамай паркда дам олувчилар йўқ даражада. Паркнинг бу дарвозасидан кириб, нариги дарвозасидан чиқиб кетадиган йўловчиларгина учрайди, холос. Дарҳақиқат бу боғнинг қаерида маданий дам олиш мумкин? Чамандек очилиб турган гули бўлмаса, аллеялар ўйдим-чуқур, чангиб ётибди. Кўнгил очадиган бирор тадбири бўлмаса? Хуллас, парк бир вақтлар туппа-тузук файзли истироҳат боғи ҳисобланарди. Боғнинг бу йил файзи кетиб қолипти. Бунинг сабаби Бекобод шаҳар маданият бўлими район маданият бўлимига бирлашиб кетганида эмиш. Парк директори ўртоқ И. И. Белашевский шундай дейди-ю, хасратни бошлайди:

— Аввалари бизга йилига харажат учун 70 минг сўм маблағ берилarди. Ҳозир 40 минг сўм беришяпти, оз, етмайди. 27 минг сўм бўёқнинг ўзига кетди. Гул ўтказиш, аллеяларни текислашга маблағимиз йўқ.

Лекин 27 минг сўмлик бўёқ билан бўялган нарсани кўрмайсиз. Қўйингки, булар баҳона. Паркни обод қилиш, шаҳар меҳнаткашларининг ҳақиқий истироҳат қиладиган, мириқиб дам оладиган жойига айлантириш мумкин эди. Уни жамоатчилик, шаҳар партия, комсомол ва совет ташкилотлари ёрдами билан ҳам қилиш мумкин эди. Бу қилинмади. Ёзнинг ярми ўтиб бормоқда. Аммо шаҳар аҳолиси учун дурустроқ истироҳат парки йўқ.

ҚАДРИ ЙЎҚ КЛУБ

Бекобод районига қарашли Дзержинский номли колхознинг хашаматли, кўркам клуби бор. Унинг ичига кирган кишининг чиққиси келмайди. «Зап ҳавас билан солинган экан-да, қўли дард кўрмасин» деб юборасан киши. Аммо ташқарисига чиқиб, атроф деворларини кўриб таъбинг хира бўлади. Эссиз деворлар... Сувоқсиз, оқловсиз хароб. Дераза ойналари бир йиллаб тозаланмаган. Клуб атрофини чанг босиб ётипти. Шу кўринишнинг ўзи кишини ранжитар экан. Клубнинг очиқ туришидан берк турган вақти кўп. Ваҳоланки клуб минглаб аҳолига маданий хизмат қилиши, колхоз аъзоларини эстетик, ғоявий ва сиёсий жиҳатдан тарбиялайдиган бирдан бир маданий ўчоқ бўлиши керак. Клуб бундан 2—3 йил муқаддам колхоз ихтиёрида бўлган. Шунда у дурустгина иш олиб борган. Аммо район маданият бўлимига ўтгач, клуб ўз қадрини йўқотган. Агар сиз колхоз раҳбарларидан «нима учун клубни ремонт қилдирмадингиз» деб сўрасангиз «клуб бизнинг қўлимиздан район маданият бўлимига ўтган» деган жўнгина жавобни оласиз.

Бекобод шаҳар ва район маданият бўлимининг мудири ўртоқ Йўлдош Мансуров бўлса «биз клуб учун йилига 5 минг сўм ижара пули тўлаймиз, ремонтни улар қилсин» деган баҳонани рўкач қилади. Ремонт иши ҳам майли. Аммо клубда олиб бориладиган ишларчи? Уни ҳам колхоз қилсинми? Клубда дурустроқ тўгарак ишламайди. Кутубхоначилар колхоз далаларига чиқмайди. 4 ойдан бери колхозчилар лекция ва суҳбат тингламайдилар. Радиоузел мунтазам ишламайди.

«ЧАНОҚ» СОВХОЗИ ЎГАЙМИ?

«Чаноқ» совхозида бирор йиғин, мажлис ўтказиладиган бўлса ҳамма хайрон. «Қаерда ўтказсак экан?» Совхоз ташкил этилганига 4 йил бўлиптиям, ҳамон шу проблема ҳал бўлмайди. Бундан 3 йил бурун совхоз марказида клуб биноси қурила бошлаган эди. Аммо қурилиш битмаёқ ишлар тўхтади қолди.

Мажлис, йиғин ўтказишга жой бўлмасаю. совхоз ишчиларига кинофильмлар, концертлар кўрсатиш учун жой қаёқда. Шунинг учун ҳам бу совхознинг ишчилари йиллаб кинофильм кўришдан, лекция тинглаш, радио эшитиш, газета ва журналлар ўқишдан маҳрум. Кези келганда шуни ҳам айтиш ўринлики, бу совхоздаги раҳбарлар (директори Н. Н. Игнатенко, партия ташкилотининг секретари О. Нуралиев ўртоқлар) аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишини менсимайдилар. Ишчилар комитетининг раиси ўртоқ В. Тўқмирзаевнинг эса хўжалик ишидан қўли бўшамайди. Дала ишлари қизғин кетаётган шу кунларда совхознинг қайси участка, қайси бригадасига борманг, туш пайтида ҳеч кимни тополмайсиз. Чунки дала шийпони йўқлигидан ишчилар уйларига кетиб қолишади. Совхозда ёш болали аёлларга эса мутлақо шароит йўқ. Бу ерда на болалар боқчаси ва на яслиси бор.

Совхознинг 3—4-бўлимларида айниқса аҳвол ёмон. Бу ердаги ишчилар кинофильм кўриш уёқда турсин, йиллаб лекция ёки суҳбат тингламайдилар. Район маданият бўлимидаги ўртоқларга «бу совхоз ўгайми?» саволини беришга мажбур бўласан киши. Ҳамма касал бу ёқда экан. Улар бу совхозни унутиб қўйишипти. Тўғри, ҳозир шаҳар билан район маданият бўлими бирлашиб, ўртоқ Мансуровнинг иши анча кўпайган. Аммо кишининг масъулияти қанча ортса, у шунчалик ҳаракатчан ва дадил бўлиши керак эди. Лекин ўртоқ Мансуров қуруқ мақтанишдан нарига ўтмайди. Агар сиз у кишига иш ҳақида гап очсангиз «концертлар, кинофильмлар, уёқбуёқдан келаётган гастролларни намойиш қилаяпмиз. Кутубхоначиларимиз мукофот олаяпти» дея мақтана кетади. Камчиликларини тан олгиси келмайди. Шаҳар ва район ижроия комитетлари эса маданият бўлимининг ишини чуқурроқ текширмайди. Унга амалий ёрдам кўрсатмайди. Шунинг учун ҳам шаҳар ва район аҳолиси маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишларидан норози.

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг рейд бригадаси:
Б. ХОШИМОВ,
«Чаноқ» совхозининг ишчиси,
Р. АБДУШОКИРОВА,
«Коммунист» газетасининг ходими.
Ф. УСМОНОВА,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

„Иш ўлда жўлда“

Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозида ғўза парвариши сифатсиз ўтказилаётгани, ишчи кучларидан ва техникадан фойдаланиш кенг йўлга қўйилмагани, ғўзани чопиш ва культивация қилиш агротехникаси қўпол равишда бузилиши ва бошқа жиддий камчиликларга йўл қўйилаётгани тўғрисида юқоридаги сарлавҳа билан газетамизнинг шу йил 14 июнь сонида босилиб чиққан редакциянинг рейд бригадаси материалига қуйидаги жавоб олинди:

«Мақолада келтирилган фактлар текширишда тўла тасдиқланди. Мақола колхоз правлениесининг бригада бошлиқлари, тракторчилар, учетчилар иштирокида ўтказилган кенгайтирилган мажлисида ҳамда район партия комитетининг бюросида муҳокама қилинди.

Райком бюроси колхоз правлениесининг мақолада кўрсатилган камчиликларни бартараф қилишга қаратилган тадбирларини маъқуллади ва тасдиқлади. Бригада бошлиқлари Қўлдошев, Усмонов ва Алимов ўртоқларга ғўза парваришида жиддий хатоларга йўл қўйганликлари учун правление томонидан виговор эълон қилинганлиги ҳақидаги ахборотни маълумот учун қабул қилди.

Район партия комитетининг секретари.
А. РАҲИМОВ».

ИЖОДИЙ МЕҲНАТ КИШИЛАРИ

Кимёгар олим

КОНГРЕССДА

1955 йил. Швейцария...

Кўркам, хашаматли Цюрих олимлар уйи одатдагидан гавжум, чунки бу ерда бутун дунё кимёгарларининг Конгресси давом этмоқда. Конгрессга келган кимёгарлар ўз илмий ишлари юзасидан фикр алмашадилар, кимё фани янгиликларини муҳокама қиладилар.

Конгресс залида Англия, АҚШ, СССР, Франция ва бошқа кўпгина йирик давлатларнинг олимлари ўтиришибди. Мажлисга раислик қилувчи немис олими СССР олимлар делегациясининг қатнашчиси, ўзбек кимёгари академик Собир Юнусович Юнусовга сўз беради.

Собир Юнусов кейинги йилларда Ўзбекистондаги ўсимликлар ва улардан янги дори-дармонлар олиш, буғдой ичида ўсадиган заҳарли ёввойи ўсимликлар лолақизғалдоқ, Пискентда ва Паркентда ўсадиган ахсанак ва бошқа кўпйиллик ўсимликларнинг қай вақтларда ва қандай шароитда фойдали ва заҳарли алколоид (дори)ларни чиқаришлари ва бу дорилардан инсон соғлиги учун фойдали дори-дармонлар олиш тўғрисида сўзлади. Кейин олимларга қараб деди:

— Ўзбекистон буюк ўзбек олими Абу Али ибн Сино юрти. Бу ўлкада ҳам шифобахш дори-дармонлар тайёрлаш мумкин бўлган ўсимликлар жуда кўп. Бу ишларнинг ҳаммаси биз кимёгарларнинг илмий ишимизга, меҳнатимизга боғлиқ.

«Ёввойи ўсимликлардан дорилар олиш, бу жуда қизиқ масала! Ўсимликдаги дорилар қандай қилиб ўзгарар экан?» дея мулоҳаза юритаётган америкалик профессор Вудвар ўзбек кимёгарига савол берди:

— Кечирасиз, ўсимликлардаги доривор моддаларнинг ўсимлик ёшига қараб ўзгариши тўғрисидаги мулоҳазангизни қандай тушинса бўлади?

Залга жимлик чўкди. Собир Юнусов олимларга бирма-бир қараб касбдошларига мулойим кулиб қўйди-да деди:

— Фойдали ёки заҳарли доривор моддалар ўсимлик ёш пайтида, унинг баргида бўлади, ўсимлик гуллагандан кейин эса ўсимликдаги дори моддалари баргдан ўсимлик донига ўта бошлайди, ҳали пишиб етилмаган ўсимликнинг уруғида эса дори моддалари жуда кам бўлади. Ўсимлик қуриган бўлса унинг танасида дори моддалари бўлмайди. Кўп йиллик ўсимликда эса дори моддаси унинг илдизида, ер ости аъзоларида бўлади. Бизнинг Тошкентдаги илмий-текшириш лабораторияларимиз ана шу назария асосида 4000 дан ортиқ ўсимликнинг кимёвий составини текширди, 25 минг илмий анализ ўтказди.

Америкалик профессор Вудвар ўрнидан туриб, ўзбек олими Собир Юнусовга ўз саволига тўла жавоб олгани учун миннатдорчилик билдирди. Конгресс қатнашчилари ўзбек совет олимининг дунё фанига қўшган улкан ҳиссаси учун уни олқишладилар. Конгресс раиси бироздан сўнг ўрнидан туриб:

— Яна саволлар борми? — дея ўтирганларга мурожаат қилди.

— Менинг бир саволим бор. — Ҳиндистон олими ўрнидан турди...

Собир Юнусовнинг чет эл олимлари саволларига жавоб бераётганидан фойдаланиб, биз олим босиб ўтган шонли йўл билан газетхонларни таништирамиз.

ШОНЛИ ЙЎЛ

Моҳир ғишт терувчи уста Юнус ака вафот этгач унинг 4 фарзанди етим қолди. Тошхон опа ўз фарзандларини боқиш учун вояга етмаган қизлари билан кечалари мижжа қоқмай дўппи тикарди. Кундузи эса ўзига тўқ бой кишиларнинг уйида эртадан кечгача хизмат қиларди. Бундай қийинчиликлар узоққа чўзилмади. Социалистик революция Тошхон опа сингари ўн минглаб меҳнаткашлар хонадонига бахт нурини сочди. Тошкентда биринчи таълим-тарбия мактаблари очилди, камбағал меҳнаткашларнинг болалари учун ишчи-ёшлар мактаблари ташкил этила бошлади.

Ёш Собир тунукасозлик артелига шогирд бўлиб ишга кирди. Орадан анча ойлар бир-бирини қувиб ўтди. Кунларнинг бирида артель мастери уста Макаров Собирнинг ёнига келди.

— Собир, сени ўқишга юборамиз.
— Боролмайман.
— Нега энди?
— Онам, укаларим бор, уларни боқиш керак! — деди Собир.

— Тўғри, — деди уста, Собирнинг қўлини сиқар экан, — сенинг ўқишинг учун ойлик тайин қилдик, кийим-бош билан ҳам таъминлаймиз. Сенга соғлиқ ва бахт тилайман ўғлим, ҳали ёшсан, албатта ўқи! Ёш ишчини Тошкентдаги ишчилар факультети (рабфак)га ўқишга юборишди. Меҳнаткаш йигит 1929 йилда рабфакни битириб, 1930 йилда Ўрта Осиё Давлат университетининг кимё бўлимига ўқишга кирди.

Собир 1934 йилда САГУнинг охирги курсларидан Боку, Ленинград, кейин эса Москвага — Орджоникидзе номидаги Бутуниттифоқ дори-дармон илмий-текшириш институтининг лабораторияларига практикага боради.

Институт лабораторияларида текшиpалаётган Ўзбекистон ўсимликлари ёш практикант Собирнинг эътиборини ўзига жалб қилди.

«Наҳотки Ўзбекистон ўсимликлари ҳам бу ерда текширилса» — ўйларди Собир. У, илмий-текшириш институтининг раҳбари академик А. П. Орехов олдига кирди.

— Хўш, келинг йигитча, сиз қаердан? — сўради рус олими Собир билан кўришаётиб.

— Ўзбекистондан... Мен кимё фанига ғоят қизиқаман, — деди Собир ҳаяжонини яшира олмай.

— Яхши! Жуда соз! — деди академик. — Бизнинг лабораторияларда олиб борилаётган илмий ишларимиз билан танишинг, кейин тушунмаган жойларингиз бўлса, мендан тортинмай сўрайберинг.

Академик А. П. Орехов лабораторияларда олиб борилаётган илмий ишлардан бирини Собирга берди. Собир кунларини эртадан кечгача лабораторияда ўтказди, кимёвий реактивларни синчиклаб текширди, тозалади. Собир буғдой ичида ўсадиган ёввойи ўсимлик уруғидан доривор зарраларини топа бошлади. Меҳнатсевар йигитнинг илмий ишлар юзасидан кенг фикр юритиши йирик рус кимёгар олимининг эътиборини жалб қилди. Академик Ўрта Осиё Давлат университетининг ректорига: «Сизнинг студентингиз Собир Юнусовни келажакда кимёгар олим қилиб етиштираман, Собир ўзининг диплом ишини бизнинг институт лабораторияларида ўтказади» деган мазмунда хат ёзиб юборди. Собир Юнусов Москвада диплом иши юзасидан тажрибалар ўтказиб, 1935 йилда Тошкентга келди ва муваффақиятли равишда диплом ишини ёқлади.

Собир Юнусов Москвадаги Бутуниттифоқ давлат аспирантураси лабораториясида Ўзбекистон ўсимликларининг кимёвий составини текшира бошлади. У, илмий иши юзасидан Тошкентга келди ва Келес, Чотқол, Бурчмулла тоғларига чиқиб лолақизғалдоқ, парпи, олгир деган ўсимликлардан йиғиб, Москвага олиб кетди. Собир ўзи йиққан бу ўсимликлардан қай вақтда, қандай фаслда ва ўсимликнинг қаерида фойдали дори-дармонлар тўпланади, деган темадаги тадқиқотларини бошлади.

Йиллар ўтди... Олим кўп ижодий меҳнати натижасида лола қизғалдоқ ўсимлигидан кимё фанига ҳали номаълум бўлган ремерин-эппидрин деган янги шифобахш дори моддалари топишга муваффақ бўлди. Бу дори нафас қисиш касаллигини даволашда катта аҳамиятга эга. Бу янги дори кенг қўлланилмоқда.

Собир Юнусов фақат Ўзбекистон шароитида ўсувчи ўсимликларнигина эмас, У Озарбайжон, Арманистон, Грузияда ўсадиган бир қанча ўсимликларнинг составини ҳам ўрганиб чиқди. Ўзбек олими Арманистонда ўсадиган ёввойи пановеман ўсимлигидан қимматбаҳо арменавинь дорисини топди.

Камтар тадқиқотчи Собир Юнусов 1939 йилда Москвада «Ўрта Осиёда ўсадиган кўкнори оиласига кирувчи ўсимликларнинг кимёвий состави» деган темада диссертация ёқлади. Олим шу вақтга қадар кимёвий тузилишини ҳеч ким текширмаган Ўрта Осиё ўсимликлари составидаги моддаларни ҳартарафлама аниқлаб берди. Ўсимликлардаги дориларнинг шароитга қараб ўзгариши ва бундай ўсимликлардаги турли фойдали моддаларни, алкаллоидларни ажратиб олди.

Ўзбек олимининг илмий тадқиқотлари Москва кимёгарлари ўртасида зўр обрў қозонди. Унга якдиллик билан кимё фанлари кандидати илмий унвони берилди. Собир Юнусов севимли устози академик А. П. Орехов бошчилигида Ўзбекистон, Москва области, Грузия, Арманистон ва иттифоқимизнинг бошқа кўпгина илмий-текшириш лабораторияларида ўсимлик кимёси устида текшириш ишлари олиб борди. Олимнинг олгинин, талатизинь деган янги дорилари унинг номини жаҳонга танитди.

Юнусов 1941 йилда Қозоғистоннинг Юқори ва Ўрта Талась тоғ районлари ўсимликлари устида кенг тадқиқотлар олиб борди. Шунинг учун ҳам олимлар Собир Юнусовни эсга олганда уни «Ўсимлик овчиси» дейишади.

1943 йилда Тошкентда Ўсимлик кимёси илмий-текшириш институти очилиши муносабати билан, Собир Юнусов бу институтга раҳбарлик қила бошлади. Янги институт лабораторияларига керакли асбоблар етишмас, янги шифобахш дори-дармонларни топиш кечиктириб бўлмайдиган масала эди.

Олим ҳар қандай қийинчиликларга қарамай фойдали дориларни топиш учун республика областлари, тоғ, дала ва кенг яйловлари бўйлаб бир қанча экспедиция ташкил қилди. Кунларнинг бирида Шаҳристон этагидан ҳали текширилмаган янги ўсимлик келтирилди. Олим кимё лабораторияларидан бир неча кун чиқмай уни ҳартомонлама текширди. Ниҳоят ҳаяжонли дақиқалар етиб келди. Ўсимликдан янги доривор модда топилди.

Собир Юнусов бу янги дорини дарҳол Ленинград ҳарбий медицина академияси илмий-текшириш институтига текширишга юборди. Орадан кўп ўтмай бу янги модданинг натижаси ишлаб чиқилди. Бу дори инсон соғлиғи учун ғоят аҳамиятли бўлиб чиқди. Собир Юнусов лабораторияси ишлаб чиққан метод билан Қашқадарё областида ўсадиган бир ўсимликдан олинадиган галантаминь деган дори полиоэмилит касалининг асоратини йўқотишда муваффақиятли равишда фойдаланилмоқда. Бу дори ҳозир иттифоқимизнинг дори тайёрлаш заводларида кўплаб ишлаб чиқарилмоқда.

Кимёгар олим ва унинг шогирдлари сариқ гул ўсимлигидан дельсиминь деган янги дори ихтиро қилдилар. Бу дори кишининг бирор аъзоси шикастланганда ёки организм гўшти очилиб қолганда шифобахш таъсир этади. Олим синтизинь, винкаминь, таликвинь, аплафинин каби янги шифобахш дорилар топдики, бу янгиликлар кимё фанига муҳим ҳисса бўлиб қўшилди.

Собир Юнусовнинг ҳали ишлаб чиқаришга жорий қилинмаган кўпгина назарий-илмий ишлари бор, бу ишлар иттифоқимизнинг йирик илмий марказларида текширишдан ўтказилмоқда. Йирик кимёгар олим ва унинг шогирдлари ҳозирга қадар 166 ўсимликдан доривор моддалар ажратиб олдилар. Бу эса фақат совет кимё фанигагина эмас, балки дунё кимё фанига, фармокологиясига катта янгилик бўлиб қўшилди.

Собир Юнусов СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, Ўзбекистон Фанлар академияси Кимё институтининг раҳбари ва ташкилотчиларидан биридир.

Партия ва ҳукуматимиз ажойиб кашфиётчи ўзбек олимининг кўп йиллик илмий ишларини юксак қадрлади. Олим ҳукуматимизнинг орден ва медаллари билан мукофотланган. Яқинда олим 50 ёшга тўлиши муносабати билан унга Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби деган юксак унвон берилди.

Ҳолмурод ШАРИПОВ.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР, ЧЕКАНКАНИ ТЕЗ ВА СИФАТЛИ ЎТКАЗАЙЛИК!

МЎЛ ҲОСИЛ УСТАЛАРИ

Эрта тонг. Ҳали қуёш заррин нурларини сочганича йўқ. Кўсакдан маржон тақаётган ғўза туплари шабадада аста силкиниб, худди яшил денгиздек чайқалади. Далада аллақачоноқ иш бошланган. Ана, у универсалчи — ўрта бўйли, қорачадан келган норғил йигит пўлат отини эпчиллик билан бошқариб, эгат охирини кўзлаяпти. Ҳув нариги картада тунги суғоришни тамомлаган сувчи дам олиш тараддудини кўраяпти. Хуллас, бригададаги каттадан кичик ҳар бир киши ўз иши билан банд. Уларнинг бутун диққат-эътибори эрта баҳордан буён қилинаётган меҳнат самараларини тезроқ юзага чиқаришга қаратилган. Карталар оралаб, фидокорларнинг ишини завқ билан кузатиб борамиз. Роса тер тўкиб меҳнат қилган бу азаматлар! Белга урай деб қолган ғўза тупларидаги кўсаклар ҳар қадамда оёғингизга урилади.

Бригадир Боймирза ака ҳам бугун қуёш билан бирга туриб далага йўл олган эди. Ҳозир у карталар оралаб тунги суғоришнинг сифати, культивация қилинаётган ерларда ғўзанинг ривожини кўздан кечириб юрибди. У пайкал ўртасига келиб тўхтади ва энгашди, қўллари билан худди ёнғоқдай келадиган кўсакларни ушларкан лаблари пичирлади.

. . . Бир-икки-тўрт. . . олти . . .

Ёмон эмас, дилидан ўтказди у, меҳнатимизнинг зое кетмаётганлиги шу-да, ҳозиргача ҳар туп ғўзада олтитадан кўсак тўплапмиз. Ой охиригача ҳар туп ғўзада буларга қўшимча яна уч-тўрттадан кўсак олдиришимиз шарт. Бунинг учун астойдил ҳаракат қилишимиз, суғоришни, культивацияни яна ҳам сифатли ўтказишимиз лозим.

Шу пайт биз унга яқинлашдик.

— Хорманг бригадир.

— Саломат бўлинглар, — деди у ва биз томонга ўгирилди.

Бригадир билан биргаликда дала айланишда давом этдик.

— Бизнинг бригада учинчи бўлимга қарашли, — деб ўз ишларидан ҳикоя қиларди бригадир, — еримиз 140 гектар, 50 центнер учун курашаяпмиз. Ҳозиргача ғўзамизга тўрт марта ишлов бердик. Тунов куни агроном билан пайкал ораладик. Аҳвол ёмон эмас. Ғўзанинг кечкиси йўқ, чамалаб кўрдик. 90 гектар еримиздаги ғўза тупларида 13 тадан 15 тагача мева шохлари бор. Маслаҳат қилиб, танлаб чеканка қилишга киришдик. Мана кўриб турибсизлар тракторчилар ва сувчилардан бўлак ҳамма чеканкада. Олди карталаримизда бу иш тугалланди.

— Темирни қизиғида босибсизларда, — миришкорларнинг ишидан хурсанд бўлиб дедик биз, — раҳмат азаматларга!

— Бўлмасамчи, — деди бригадир кулимсираб. — Агар чеканка иккиуч кун кечиктирилса борми, ҳар гектар ҳисобига бир-икки центнер ҳосил йўқолади деяверинг. Ҳозирги кунда ҳар соат, ҳар минут сайин ғўза билан «тиллашиб» турибмиз. Сув деса сув, ўғит деса ўғит бераяпмиз. Анча кун бўлди шарбат суви оқизишни ҳам бошлаб юбордик. Бизнинг шароитда бу иш яхши натижа беради. Ғўза бақувват бўлиб ўсади. Кўсак тез етилади. Боя кўрган кўсакларимиз сентябрда пишиб етилади. Тунов куни тожикистонлик мусобақадошлар келиштан эди. Анча фойдали маслаҳатлар беришди. Баъзи ғўза шохлари культивация вақтида синиб кетган экан, баданингизга тикон кирса қандай оғрийди жонингиз, ғўза ҳам шундай бўлади деб қизартиришди. Эҳтиётлик билан культивация қилиш лозим, агрегат олдига тўсиқ ўрнатсангиз шохи синмайди, деб маслаҳат беришди. Қардошларнинг маслаҳатини дарҳол амалга оширишга киришдик. Мана, ҳозир ишимизнинг натижаси ҳаммамизни ҳам қувонтирмоқда.

1-«Боёвут» совхозининг ўртоқ Боймирза Холмирзаев бошлиқ бригадасида бўлган киши пахтакорларнинг ишидан хурсанд бўлади. Совхознинг Тилов Абдалиев, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шарофат Бозорова ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил етиштириш учун кураш кетаяпти. Бу миришкор пахта усталари бугун кечагидан, эртага бугунгидан унумли ишлаш учун ҳаракат қилмоқдалр. Агротехника тадбирларини ўз вақтида амалга ошириб, ғўза тупларида тобора кўсакларни кўпайтирмоқдалар.

М. МУСАЕВ.

Пахтанинг таннархи арзон бўлади

— Ҳозирги кунда ғўзага шарбат суви оқизиш билан ҳосилга-ҳосил қўшмоқдамиз, — дейди бригадир ўртоқ Отамурод Тўраев, — бошқа дала ишларимиз ҳам ёмон эмас. Культивация, чеканка қилишни кучайтирдик.

3-«Боёвут» совхозининг бу бригадасида ҳақиқатан ҳам дала ишлари намунали ташкил этилган. Ғанишерчи Тўраев 150 гектар ернинг ҳаммасида квадрат уялаб пахта етиштирмоқда. Асосий ишлар машина ёрдамида бажарилаётганлиги туфайли меҳнат сарфи анча кам бўлмоқда. Ҳар гектар ердан 45 центнердан пахта топшириш мажбурияти олинган.

«Фарҳод» совхозининг 3- бўлимидаги Исматов ва Шаимов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳам ғўза парвариши кундан кунга кучайтирилмоқда. Ҳар иккала бригада пахтакорлари олинган мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайдиган даражада ҳосил етиштириш учун зарур тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Ш. ХУДОЙБЕРДИЕВ,
О. ЮСУПОВ.

Юқори Чирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг ўртоқ Н. Имомов бошлиқ бригадасида ғўза парвариши сифатли ўтказилиб, мўл ҳосил тўпланмоқда. Суратда: чапдан колхоз агрономи Ш. Шукуров ва бригадир Н. Имомов ўртоқлар ғўза тупларидаги ҳосил элементларини кўздан кечирмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Далалардан ДАРАКЛАР

ОРЖОНИКИДЗЕ. «Маданият» колхозининг Насирбек Абдукаримов, Эргаш Наримов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ғўза ва маккажўхори парвариши ҳозирги куннинг талабига жавоб бермайди. Масалан, 3-бригаданинг бир гектардан ортиқ майдондаги маккажўхорисини бегона ўт босган, айрим карталар сувсизликдан қовжираб қолган.

Колхозда ишни пухта ташкил қилиб, пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштираётган бригадалар кўп. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Р. Қодиров бошлиқ бригадада ғўза кетмонсиз парвариш қилинмоқда. Бу ерда қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш ҳам яхши йўлга қўйилган. Барча майдондаги ғўза ёппасига гуллаб, ҳосил шохлари кўпаймоқда.

Қолоқ бригадалар ана шу илғор бригадалардан ўрнак олсалар яхши бўлар эди.

А. Қаюмов,
Й. Сапоқов.

* * *

ГУЛИСТОН. Ҳар туп ғўзада шиға-шиға шона ва гул, ҳар туп ғўзада 3 — 4 тадан кўсак бор. Бу «Коммуна» колхозининг ўртоқ Т. Азизов бошлиқ трактор-далачилик бригадасига қарашли карталар. Бригадада озиқлантириш, культивация, суғориш бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда. Ҳозиргача ғўза тўрт марта узунасига ва уч марта кўндалангига культивация қилинди, икки марта озиқлантирилди. Ҳозир ғўза кечасию-кундузи қондириб суғорилмоқда.

«Ленинград» колхозининг Бердиёр Шодмонов бошлиқ бригадасида ҳам дала ишлари ана шундай намунали ташкил этилганлиги туфайли ҳар туп ғўзада мўл ҳосил тўпланмоқда.

Ф. Нишонбоев,
Т. Умматқулов.

* * *

ПИСКЕНТ. «Пискент» совхозининг ўртоқ Сулаймон Алиқулов бошлиқ бригадаси ишчилари 105 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. Бу йил бир центнер пахта етиштириш учун сарфланадиган маблағни 90 сўмдан оширмаймиз, дейди бригада бошлиғи.

Бугун бу илғор бригаданинг пахта далаларида бўлган киши ишчи ва механизаторларнинг сўзлари билан ишлари бир эканлигини кўради. Узунасига ва кўндалангига тўрт марта парвариш қилинган ҳар туп ғўзада ҳозирнинг ўзидаёқ 5 — 6 тадан тўқ кўсак бор. М. Ойдинов.

* * *

ЎРТА ЧИРЧИҚ. Куйбишев номли колхознинг ўртоқ Парда Раҳмонов бошлиқ бригадаси пахта далаларидамиз. Узунасига ва кўндалангига культивация қилиниб, тўйдириб озиқлантирилган ғўзалар яшнаб турибди. Бригадада гектаридан 42 центнердан ҳосил етиштириш учун қизғин кураш бормоқда

Районнинг «Ленин йўли» колхози илғор бригадаларида ҳам ғўза парвариши қизғин давом эттирилиб, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун барча зарур тадбирлар амалга оширилаётир. Ўртоқ Х. Хайдаров бошлиқ бригадада ўтган йили пахта тайёрлаш давлат плани 78 процент бажарилган эди, холос. Бу йил бригада аъзолари хатони тузатиш, ҳар гектар ердан камида 30 центнердан «оқ олтин» кўтариш ниятидалар.

П. Тожиев,
М. Каримов.

СИЛОС БОСТИРИШ ҚИЗҒИН ДАВОМ ЭТМОҚДА

Силос босими сут оқими. Бу ҳикматли мақолга амал қилган Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхози аъзолари ҳар гектар ердан 800—1000 центнердан маккажўхори кўкпояси етиштиришга аҳд қилганлар. Шу мақсадда эрта баҳорда каттагина ер ажратилиб, юқори сифатли маккажўхори уруғи экилди. Жўхорикорлар уруғни текис ундириб олгач, дастлабки кунданоқ ўсимликка сифатли ишлов берабошладилар. Натижада ўсимлик текис ва серсўта бўлиб ривожланди.

Бир неча кундирки, колхозда силос бостириш ишлари бошлаб юборилди. Ҳозирга қадар 810 тонна маккажўхори пояси ўриб олиниб, силос бостирилди. Яна кам деганда 400 тонна кўкпоя ўриб олиш мўлжалланмоқда. Суратда: маккажўхори ўриш ва силос бостириш пайти.

М. Шевелев фотоси.

Мўл ҳосилга замин яратаётганлар

(Редакцияга келган хатлардан)

<>

Редакциямизга мўл ҳосилга замин яратаётган миришкор пахтакорлар тўғрисида тез-тез хатлар келиб турибди. Уларда ғўзани узунасига ва кўндалангига культивация қилиб, жонини киритаётган механизаторлар, қондириб суғориб кўсакларини семиртираётган миришкор сувчиларнинг иши ҳикоя қилинади.

Мана, Сирдарё районидан келган хатлар. «Сув ғўзанинг қон томири», «Пешқадам бригада», «Коммунистик меҳнат зарбдорлари» сарлавҳали бу хабарларда Свердлов номли, «Октябрь», Куйбишев номли колхозлардаги ғанишерчи бригадаларнинг иши тўғрисида гап боради. Масалан, Куйбишев номли колхознинг ўртоқ Ҳакимжон Рустамов бошлиқ бригадасида ғўза парвариши қандай бораётганлиги билан танишайлик. Бригаданинг ери 92 гектар, ҳар гектардан 50 центнердан пахта етиштириш мажбурияти олинган. Ҳозир ҳар туп ғўзада 4 — 5 тадан бўлиқ кўсак, 5 — 6 тадан гул бор. Бу суғориш, озиқлантириш, культивация ишларининг сифатли ўтказилганлигини кўрсатади. Ҳозир чеканка бораяпти.

Юқоридаги хабарларга қишлоқ мухбирларидан **Э. Босимов, Р. Тўйчиев, О. Эргашев** ўртоқлар имзо чекишган.

Шу кунларда механизаторларнинг вазифаси жуда масъулиятли бўлиб қолди: ғўзалар анча ўсиб қолди, кўсаклар тўлишган. Агарда агрегатни усталик билан бошқариб, ғоят эҳтиётлик билан культивация қилинмаса ғўза тупларига шикаст етказиши мумкин. Ҳар туп ғўзани кўзқорачиғидай асраб парвариш қилаётган механизаторлар озмунча дейсизми? Бир группа ҳаваскор мухбирларнинг хатлари механизаторларнинг фидокорона меҳнатига бағишланган. **Х. Ашрапов, А. Узоқов, Т. Ўринбоев, Н. Қудратов, С. Равшонов, Т. Солиев, А. Жалолов, Я. Исмоилов, И. Ибодов** ўртоқларнинг область колхоз ва совхозларидан ёзиб юборган хабарларини ўқир эканмиз, бу тўғрида кўп нарсаларни билиб оламиз.

— Оржоникидзе районидаги «Сталинград» колхозининг ўртоқ Холмат Муҳамедов бошлиқ бригадасида Зоитбой ота Ғоипов сувчилик қилади, — деб ёзади ўртоқ **Саидали Мирзалиев**, — ота ўз ишининг устаси. У эгатларга сувни бир меёрда жилдиратиб тарайди. У сув қуйган карталардаги ғўзалар мўл ҳосил тўпламоқда.

Янгиер шаҳридаги «Коммунизм» колхозининг ўртоқ Ашир Тоғаев, Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг коммунист Турдимат Мирзаҳмедов, «Пискент» совхози 6-бўлимидаги ўртоқ Эгам Мамуров ўртоқлар бошлиқ бригадалари ҳамда Чиноз районидаги Киров номли, Навоий, Гулистон районидаги Сталин номли колхозлардан ҳам хат олинди. Бу хатларни **Й. Ўринбоев, Т. Имомов, М. Мирвофоев, М. Мирзамуҳаммедов, Р. Юнусалиев, И. Умматов, М. Шейков, Ш. Ҳожиматов** сингари қишлоқ мухбирлари ёзиб юборишган. Улар шу кеча-кундузда ғўзани сифатли парвариш қилиб мўл ҳосилга замин яратаётган азамат деҳқонларнинг ишлари тўғрисида ёзганлар.

Кечагина областимиз далаларида ўзаро текшириш ўтказган қардош Тожикистон пахтакорлари бир қатор хўжаликларда ғўза парвариши соҳасида ҳали қатор камчиликларга йўл қўйилаётганлигини аниқладилар ва қимматли маслаҳатлар бердилар. Ҳамма ерда ишни қардош тожикистонликлар маслаҳати асосида ташкил этиб, июлнинг охири ва август ойи учун белгиланган тадбирларни тўла-тўкис амалга оширайлик!

31 центнер учун

ЧИНОЗ. «Қизил Октябрь» колхози аъзолари бу йил 950 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 31 центнердан ҳосил етиштириб, давлатга 2717 тонна «оқ олтин» сотиш мажбуриятини олганлар. Шу мақсад билан колхозда тюпкочи звено ва бригадалар сони кўпайтирилган. Тюпкочилар оз меҳнат сарф қилиб, мўл ҳосил кўтариш йўлида астойдил меҳнат қилаётирлар. Айниқса Расулжон Исҳоқов, Бўри Усмонов ўртоқлар бошлиқ тюпкочи звеноларда ғўзалар серавж, шона, гул, ва кўсак мўл. Бундай муваффақият ҳалол меҳнат туфайли қўлга киритилмоқда.

Т. ИМОМОВ.

ИҚТИСОДИЙ ТЕМАДА

МАҲСУЛОТ ТАННАРХИНИ КАМАЙТИРИШ—МУҲИМ ВАЗИФА

Маҳсулот таннархи хўжаликнинг, шу жумладан колхоз ишлаб чиқариш фаолиятини акс эттирувчи муҳим иқтисодий кўрсаткичдир. Эндиликда колхозлар фақатгина маҳсулот етиштиришни кўпайтирибгина қолмай, унинг таннархини арзонлаштиришга ҳам алоҳида эътибор беришлари керак. Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалик ходимлари олдига ана шу вазифани қўймоқда.

Маҳсулот таннархи унинг ҳар бир центнерини етиштириш учун кетадиган меҳнат, материал-пул харажатларини ўз ичига олади. Кейинги йилларда область колхозлари ишлаб чиқариш харажатларини камайтириб, маҳсулот таннархини арзонлаштириш соҳасида бирмунча иш қилдилар. Масалан, 1956 йилда бир центнер пахтанинг таннархи 241,8 сўмга тушган бўлса, ўтган йили бу рақам 162 сўмга келтирилди. Бошқа турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг таннархи ҳам анча камайтирилди. Область колхозларида етиштириладиган сутнинг бир центнери 1956 йилда 271,5 сўмга тушган бўлса, 1959 йилда 146 сўмга тушди.

Материал ва пул маблағларини тежаб сарфлаш соҳасида ҳам анча муваффақиятларга эришилди. 1957 йилда областимиздаги колхозларда бир центнер пахтани териб олиш учун (теримга жалб қилинган чет кишиларга тўланган ҳақни ҳисобламаганда) 85,4 сўм сарфланган бўлса, 1959 йилда 63,4 сўм сарфланди. Яъни ҳар бир центнер пахтага сарфланадиган материал-пул чиқимлари 22 сўмдан тежаб қолинди.

Бироқ умуман олганимизда областимизнинг кўпгина колхозларида етиштирилаётган пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг таннархи айрим илғор колхоз ва совхозлардагига нисбатан 1,5-2 баравар қимматга тушмоқда. Айниқса чорвачилик маҳсулотлари таннархини камайтириш секинлик билан бормоқда. Жуда кўп хўжаликлар бу соҳадан фойда ўрнига зарар кўрмоқдалар, бу зарарни пахтадан олинган даромад билан қоплайдилар.

Илғор хўжаликларнинг тажрибаси шуни кўрсатдики, ҳозирги пайтда маҳсулот таннархини арзонлаштиришнинг резервлари ва имкониятлари кўпдир. Меҳнат чиқимларини камайтириш, оғир ишни механизациялаштириш, иш нормалари ва баҳоларини тартибга солиш, прогрессив агротехника тадбирларини жорий қилиш шулардан иборатдир.

Шуни айтиш керакки, кўп хўжаликлар пахта ва бошқа экинларни экишга мўлжалланган ерларни текислашда ҳозиргача асосан қўл кучидан фойдаланиб, мавжуд текислагич машиналарни қўлланмайдилар. Шунинг учун ҳам ер текислашга кўп меҳнат сарф бўлади. Агар бу соҳа тўла механизациялаштирилганда эди харажатларни 10—12 баравар тежаб қолиш мумкин бўларди.

Олимларимиз пахтакорларга ажойиб машиналар яратиб бермоқдалар. Буларнинг бири уяларга белгиланган миқдорда чигит ташлайдиган янги сеялкадир. Кўп хўжаликлар янги сеялканинг хизматидан фойдаланилиб, икки нарсани ютдилар: биринчидан, уруғлик тежалди, иккинчидан, ғўзани яганалаш учун ҳожат қолмади. Бунинг натижасида ҳар бир гектар ерга кетадиган меҳнат харажти анча тежаб қолинди.

Деҳқонларимиз чигит ва бошқа экинларни квадрат-уялаб экиш ўсимлик қатор ораларини кетмонсиз ишлаш имкониятини беришлиғини энди жуда яхши тушуниб олдилар. Бу йил ҳам квадрат-уялаб чигит экиш плани ортиғи билан бажарилди. Ғўза қатор ораларини кетмонсиз ишлаш кенг йўлга қўйилди. Бу тадбирлар ҳосилдорликни анча ошириш имкониятини бермоқда.

Пахтачилик учун сарф бўладиган меҳнатнинг қарийб ярми ҳосилни йиғиб-териб олишга кетади. Пахтакорларимиз партия ва ҳукуматимизнинг кўрсатмасини бажариб, теримни машиналаштириш соҳасида ўтган йили кескин бурилиш қилдилар. Областимиз далаларида юз центнерчи механик-ҳайдовчилар ҳаракати авж олиб кетди. Чиноз районидаги Киров номли колхознинг механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Турсуной Охунова ташаббуси, айниқса, яхши натижаларга олиб келди.

Бу йил область колхозларида 140 минг тонна пахта машинада терилиши керак. Шу муносабат билан бир қатор колхозларда пахтани машинада териш қониқарсиз йўлга қўйилганлиги қандай оқибатларга олиб келганлигини айтиб ўтиш фойдалидир. Ўтган йили машина теримидан фойдаланмаган колхозлар теримга четдан жалб қилинган кишиларга кўп пул тўлашга мажбур бўлдилар. Баъзи колхозларга ҳеч бир зарурияти бўлмаса ҳам теримга четдан кишилар келди. Масалан, Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозда 700 киши четдан келиб пахта терди. Буларга колхознинг умумий даромадидан 775 минг сўмдан ортиқ пул тўланган. Эндиликда бундай ортиқчаликларга чек қўйишнинг вақти келди. Биз ўз ички имкониятлар, мавжуд машиналардан фойдалансак, шаҳар аҳолисини жалб қилмасдан пахтани териб олишимиз мумкин. Тўғри, бизда ҳали терим машиналари етишмайди. Юқорида айтганимиздек етти йилликнинг иккинчи йилида умумий ҳосилнинг 30 процентини машинада териб олиш планлаштирилди. Маҳсулот таннархини арзонлаштириш муҳим вазифа экан, эндиликда қўлда теришни ташкил қилиш соҳасида ҳам меҳнатни тўғри уюштиришга катта аҳамият беришимиз талаб қилинади. Жумладан, пахтани кўп марта, қайта-қайта теришдан воз кечиш, теримнинг умумий сонини 3—4 тадан оширмасликка ҳаракат қилиш лозим. Кўсакларнинг 25—30 проценти очилганда теримга тушиш ва такрорлаш жуда яхши натижа беради. Пахта хом терилмайди, сифатли бўлади.

Пахтани қоп-қанорсиз ташиш усулига дадил ўтиш керак. Тажриба пахта қоп-қанорсиз ташилганида бир тонна пахтани заводга ёки пунктга етказиш учун 35 сўм маблағ тежалишини кўрсатади. Агар ўтган йили областда пахтани қоп-қанорсиз ташиш йўлга қўйилганида эди, 15 миллион сўмдан ортиқ маблағ тежаб қолинган бўлар эди.

Чорвачилик маҳсулотлари таннархини камайтириш учун ҳам қатор тадбирларни амалга оширишимиз зарур. Оғир ишларни механизациялаштириш билан бирга арзон баҳода ем-хашак етиштириш керак. Шунингдек фермалардаги, отарлардаги хўжасизликка барҳам бериб, ҳисоб-китоб ишларининг пухта бўлишини таъминлаш чорвадорларимизнинг бурчидир. Давлатга гўшт учун топшириладиган молларнинг ориқ бўлишига сира ҳам йўл қўймайлик. Семиз мол давлатга ҳам, уни топширган колхозга ҳам қанчалик фойда эканлиги ҳаммамизга маълумку!

Ем-хашак базаси мустаҳкам бўлса, чорвачиликни тез суръатлар билан ривожлантириш имкониятига эга бўламиз. Маккажўхори ва оқжўхори ҳосилдорлигини ошириб, молларга юқори сифатли силос тайёрлаб бериш муҳим вазифа. Ўтган йили жуда кўп колхозлар бу соҳада яхши натижага эришдилар. Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозида ҳар гектар ердан 1088 центнердан маккажўхори кўкпояси олинди.

Чорва маҳсулотлари таннархининг таркибида ем-хашак харажатлари асосий ўринни эгаллайди. Масалан, колхозларни олганимизда уларда сут етиштиришга кетадиган ем-хашак харажатлари умумий пул харажатларининг 50 процентини, чўчқа гўшти етиштиришда эса қарийб 70 процентини ташкил этади. Колхозларда ем-хашак, айниқса, силос ва беданинг таннархи ҳали ҳам қиммат. Область колхозларида бир центнер силоснинг таннархи 1959 йили 10 сўм, беданинг таннархи 4,6 сўмга тўғри келмоқда. Лекин экиш, парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиштириб олиш ишларида механизацияни кенг қўллаган хўжаликлар анча арзон баҳода ем-хашак етиштиришга муваффақ бўлдилар.

Сабзавот ва полиз экинлари маҳсулоти таннархини арзонлаштиришда катта резервлар бор. Ўтган йилларда сабзавот ва қовун-тарвуз таннархини камайтириш соҳасида анча иш қилинган бўлса ҳам, лекин ҳали бу қониқарсиздир. Тажриба пахтачиликдаги сингари сабзавотчиликда ҳам кўп ишларни механизация ёрдамида бажариш мумкинлигини кўрсатади. Оржоникидзе районидаги «XXI партсъезд» совхозининг ўртоқ Н. Муҳитдинов бошлиқ трактор-далачилик бригадаси аъзолари бу соҳада катта натижаларга эришмоқдалар. Ана шундай бригадалар ҳаракатини ҳамма ерда авж олдириш зарур.

Айрим колхозларда маъмурий-бошқарув аппаратлари ва ёрдамчи ходимларга ҳақ тўлашда ортиқчаликларга йўл қўйилади. 1959 йилда областдаги колхозларда маъмурий бошқарма аппаратлари ва ёрдамчи ишларда банд бўлган колхозчиларга 84,5 миллион сўмдан кўпроқ меҳнат ҳақи тўланган. Текширишлар шуни кўрсатдики, баъзи колхозларда ёлланма экспедиторларга омборчи, ҳосилот ва шунга ўхшаш бошқа лавозимларда ишловчиларга ўринсиз штатлар белгиланиб, фойдасиз харажатларга йўл қўйилмоқда.

Эндиликда далачилик бригадаларининг йирик-йирик бўлишига ҳаракат қилиш лозим. Агар далачилик бригадалари майда бўлса, ҳаражат ҳам майдалашади, бу ўз навбатида маҳсулот таннархининг қимматлашиб кетишига олиб келади. Бу ўринда йирик-йирик трактор-далачилик бригадалари тузаётган колхоз ва совхозларнинг ташаббусини маъқуллаш зарур. Трактор-далачилик бригадалари меҳнатни ташкил қилишнинг янги формаси, меҳнат ва материал пул харажатларини камайтиришнинг энг қулай воситасидир. Лекин ҳали кўп колхозлар бригадаларни йириклаштириш ишига эътибор бермасдан келмоқдалар.

Бу йил областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари пахта ва бошқа маҳсулотларни етиштириш соҳасида юксак мажбурият олдилар. Ватанга мўл-кўл пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини арзон баҳода етказиб бериш учун ҳамма имкониятларни ишга солишимиз лозим.

А. ОРТИҚОВ,
Ўзбекистон қишлоқ хўжалик фанлари академияси экономика институтининг илмий ходими.

Тошкентнинг гўзал парклари, обод хиёбонлари, соя-салқин майдончаларини ҳар қанча мақтаса арзийди. Салқин жойда бир нафас ўтириб дам олсангиз роҳат қиласиз, бахри-дилингиз очилади. Суратда: республика қўғирчоқ театри олдидаги майдонда.

А. Палехов фотоси.

Паркларда тематик кечалар

Шанба ёки дам олиш кунлари обод пойтахтимизнинг қайсибир маданият ва истироҳат паркига борманг ишчи ва хизматчиларнинг, студент ва ўқувчиларнинг қувноқ, шўх кулгиларига, оромбахш музика садоларига дуч келасиз. Соя-салқин бу боғларда юрсангиз бир ҳафталик чарчоғингиз бир кечадаёқ чиқиб кетади. Санъат усталари ижросидаги концертлар, турли темалардаги тематик кечалар, спорт базаларидаги гавжумлик, кутубхоналардаги ажойиб китоблар, янги газета-журналлар, аския кечалари—ҳамма-ҳаммаси дам олувчилар учун.

Пушкин номли паркни мисолга олайлик. Шаҳарнинг энг кўп аҳолиси яшайдиган Октябрь район территориясига жойлашган бу парк коллективи меҳнаткашларнинг яхши ҳордиқ чиқаришларини уюштириш билан бирга улар ўртасида КПСС XXI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XV съезди қарорларини кенг пропаганда қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Парк озода ва чиройли. Рангба-ранг анвойи гуллар артофга хушбўй ҳид таратиб, боғнинг бир файзига юз файз қўшган. Аллеяларга қўйилган етти йилликда саноатимизнинг ривожланишини ҳикоя қилувчи плакат ва диаграммалар, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши қаҳрамонларининг портретлари оқшомда Ильич нурлари шуъласидан ажиб товланади.

Паркда ёз мавсуми бошланганидан бери хилма-хил темаларда тематик кечалар мунтазам равишда ўтказилиб турибди. «КПСС XXI съезди — коммунизм қурувчилар съезди», «Етти йилликда Тошкент қандай бўлади», «КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми ва Ўзбекистон пахтакорларининг вазифалари» деган темаларда ўтказилган савол-жавоб кечалари мароқли ва мазмунли бўлди. Бу ерда ҳар ойда «Ўз ўлкангизни севинг ва ўрганинг» деган темада кеча ўтказиб турилади. Республикамизнинг кўзга кўринган ёзувчи ва шоирлари, моҳир саҳна усталари, Иттифоқимизнинг бошқа шаҳарларидан келган талантли ижрочилар паркда ҳордиқ чиқараётганлар ҳузурига тез-тез меҳмон бўлиб келиб турадилар.

Тельман номли паркда атеистик пропаганда юзасидан ўтказилаётган тадбирлар диққатга сазовордир. Паркда «Туш кўриш ва гипноз», «Қаерда ва қачондан бошлаб инсонлар худога ишона бошлаганлар», «Ҳайит ва урф-одатларнинг келиб чиқиши» деган темаларда ўқилган лекцияларнинг ҳар бирига 200—300 дан ортиқ тингловчи қатнашди. Малакали мутахассислар томонидан ишончли илмий далиллар асосида ўқилган бу лекциялар ҳаммада чуқур таассурот қолдирди. Бу паркда «Қардош республикалар харитаси олдида» деган темада вақти-вақти билан ўтказилиб туриладиган тематик кеча ҳам кўпчиликда қизиқиш туғдирмоқда.

Пойтахтдаги М. Горький номли, Сталин номли ва «Победа» паркларида ҳам меҳнаткашларга маданий хизмат борган сари яхшиланмоқда. Яхши, маданий ва мазмунли дам олай десангиз, паркларга марҳамат.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Чет элларда

В. В. КУЗНЕЦОВ ПАТРИС ЛУМУМБА БИЛАН УЧРАШДИ

НЬЮ-ЙОРК, 25 июль. (ТАСС). Ҳозирги вақтда Нью-Йоркда бўлган СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов Конго Республикасининг бош министри Патрис Лумумба билан учрашди. Суҳбат давомида кейинги вақтда Конгода рўй берган воқеаларга доир масалалар муҳокама қилинди.

Суҳбатда совет томонидан СССР Ташқи ишлар министрлиги Америка мамлакатлари бўлимининг мудири А. Ф. Добринин ва СССР нинг БМТ ҳузуридаги доимий вакилининг ўринбосари П. Д. Морозов ҳам ҳозир бўлдилар.

Р. КАСТРО БИЛАН НОСИРНИНГ УЧРАШУВИ

ЛОНДОН, 26 июль. (ТАСС). Рейтер агентлиги мухбирининг Қоҳирадан билдиришича, бу ерда меҳмон бўлиб турган Куба революцион қуролли кучлари министри Рауль Кастро кеча Бирлашган Араб Республикаси президенти Носир билан учрашган.

Учрашувдан кейин Кастро президент Носирни Кубага боришга таклиф қилганлигини матбуот вакилларига айтган.

КЕНИЯ МУСТАҚИЛЛИК ТАЛАБ ҚИЛМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 25 июль. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетаси Кения касаба союзлари федерациясининг бош секретари Том Мбойянинг Нью-Йоркка келганлигини хабар қилади. У, матбуот вакилларига айтганки, Кения мустақилликка тайёр ва мустақилликни талаб қилишга ҳаракат этмоқда. Мбойя июнь ойида ташкил этилган Кения африка демократик иттифоқи томонидан ишлаб чиқилган программанинг айрим пунктлари ҳақида хабар берган. Мбойя баён қилган янги программада айтилишича, бу йил берилган конституция ҳозироқ эскириб қолган, Кения африка демократик иттифоқи навбатдаги умумий сайловни «мустақиллик масаласи юзасидан референдум» деб ҳисоблайди. «Биз, — деди у, — сайловдан кейинроқ дарҳол мустақиллик эълон қилинишини ва ҳокимиятни топширишга тайёргарлик учун комитет тузилишини талаб қиламиз».

Мбойя Конго халқи кураши билан бирдам эканлигини айтди.

Куба халқининг революцион байрами

ГАВАНА, 25 июль. ТАСС мухбири Н. Чигирь хабар беради: 26 июлда Куба халқи ўзининг революцион байрамини — диктаторлик режимига қарши қуролли кураш бошланганлигининг етти йиллигини тантанали равишда нишонлайди. Бу кураш оқибат натижада революциянинг ғалабасига олиб келган эди.

1953 йил 26 июлда Куба ватанпарварларининг бир группаси Фидель Кастро бошчилигида Сант-Яго-де-Куба шаҳрида катталиги жиҳатидан иккинчи ҳарбий қалъа бўлган Монкадани қўлга олишга уриниб кўрган эди. Ёш революционерлар Монкада муваффақиятли равишда қўлга киритилганда мамлакат аҳолисининг кенг доиралари диктатурага қарши курашга отланади, қалъадаги қурол қўлга туширилиб қуролли отрядлар ташкил этиши ҳамда Батиста истибдодини ағдариб ташлаш учун, Кубани Америка империализмидан озод қилиш учун, мамлакатда революцион социал-иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш учун кураш бошлаши мумкин бўлади, деб ўйлаган эдилар. Бироқ, Монкадага қилинган атака барбод бўлди. Бу атакада қатнашганларнинг кўплари ҳалок бўлдилар. Бошқалари эса, шу жумладан, Фидель Кастро ва унинг биродари Рауль Кастро турмага қамалган эдилар.

Шунга қарамай, Монкада қалъасига қилинган ҳужум диктаторлик режимига биринчи кучли зарба бўлиб тушди. Бу ҳужум бутун мамлакатни ҳаракатга келтирди, халқни диктатурага қарши курашга қўзғатди. Бутун мамлакатда «26 июль ҳаракати» деган умумий ном билан диктатурага қарши курашчиларнинг революцион ташкилотлари тузила бошлади. Орадан бир неча йил ўтгач, Фидель Кастро бошчилигидаги аиз шу ҳаракат раҳбарлигида Куба халқи диктатурани ағдариб ташлаб, ўзининг революцион халқ ҳокимиятини барпо қилди.

Бу йил 26 июль куни Кубада бутун халқнинг бирлигини революцион ҳукумат теварагида мустаҳкамлаш белгиси остида, «Ватан ёки ўлим!», «Биз ғалаба қиламиз» шиорлари остида нишонланади. Куба революцияси раҳбари Фидель Кастронинг бу чақириқларини эндиликда ўз ҳаққоний ишининг ғалабасига ишонган ҳар бир Куба ватанпарвари тилга олмоқда.

Революцион байрамга бағишланган асосий тантаналар бу йил Сьерра-Маэстра тоғларида ўтказилади. Бу ерда 1956 йилда Фидель Кастро отрядининг Батиста қўшинларига қарши қаҳрамонона партизан кураши бошланган эди. Бир неча кундан буён шу жойга мамлакатнинг ҳамма томонидан деҳқонлар ва ишчилар, студентлар, хизматчилар, революцион армиянинг солдатлари келмоқда. Мерседес деган жойда (Сьерра-Маэстра тоғида) бўладиган ғоят катта митингда ярим миллиондан ортиқ кубаликларнинг ҳамда Латин Америкаси мамлакатларининг Куба революцияси билан бирдам эканликларини билдирган халқларининг жуда кўп вакиллари қатнашиши кутилмоқда.

26 июлда Сьерра-Маэстра тоғларида Латин Америкаси ёшларининг биринчи конгресси ҳам тантанали равишда очилади.

Рауль Кастро баёноти

ҚОҲИРА, 25 июль. (ТАСС). Кеча кечқурун расмий визит билан Бирлашган Араб Республикасига келган Куба революцион қуролли кучлари министри Рауль Кастро МЕН агентлиги мухбири билан суҳбатда «менинг Москвага ва Прагага визитларим Кубанинг Совет Иттифоқи ва Чехословакия билан муносабатларининг янада мустаҳкамланишига ва ривожланишига ёрдам беради», деб ишонч билдирди.

«Мен ишонаманки,—деди у сўнгра,— менинг Бирлашган Араб Республикасига қилган визитим ҳам Куба билан Бирлашган Араб Республикаси ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлашга ёрдам беради».

Шундан кейин Конгодаги аҳволга тўхталиб Кастро айтдики, «ёш Конго Республикаси келажагини қуриш учун, озодликка ва мустақилликка бўлган ўз интилишларини амалга оширмоқ учун бутун куч-ғайратини сарфламоқда». «Конго халқи,—деди у,— янги ҳаёт қуриш учун тўла ҳақлидир».

Рауль Кастро Бирлашган Араб Республикасида бўлган вақтида Бирлашган Араб Республикаси вице-президенти маршал Амир билан, Миллат мажлиси раиси Анвар Садат билан, Бирлашган Араб Республикаси ташқи ишлар министри Маҳмуд Фавзий билан, Араб мамлакатлари иттифоқининг бош секретари Ҳасуна билан ва бошқа расмий кишилар билан музокаралар олиб боради.

Португалияда коммунистлар таъқиб қилинмоқда

ПАРИЖ, 25 июль (ТАСС). Франс Пресс агентлиги мухбирининг Лиссабондан хабар беришича, бугун бу ерда Лиссабон суди Португалия Коммунистик партиясининг кўзга кўринган арбоби Таварес Магрони яширин ташкилотда аъзо бўлишда айблаб, 10 йил муддат билан қамоқ жазосига ва 15 йил муддат билан сиёсий ҳуқуқлардан маҳрум этишга ҳукм қилган.

Редактор ўринбосари М. ҚОРИЕВ.

Физкультура ва спорт

СПОРТ БАЗАЛАРИГА ЁЗИЛИНГ

Спорт жамиятлари ва ташкилотлари Тошкент шаҳар совети пойтахтдаги спорт базаларида катта ва ўрта ёшдаги кишилар учун физкультура машғулотлари ташкил қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

«Пахтакор», «Меҳнат», «Динамо», «Спартак» стадионларида 15 июлдан ўрта ва катта ёшдаги эркак ҳамда хотин-қизлар учун умумий физкультура машқлари бошланди. Бу ишга энг яхши тренер ва инструкторлар жалб қилина ётир. Машғулотлар олиб бориш учун яхшилаб жиҳозланган жой ажратилмоқда, доимий медицина хизмати кўрсатиб турилипти. Машғулотлар ҳафтасига 3 марта, машғулотга келувчиларнинг ихтиёрига кўра эрталаб ёки кечқурун ўтказилаётир. Бир кварталга мўлжалланган 36 машғулот учун 30 сўмлик абонемент жорий қилинган.

Умумий физкультура машғулотлари секцияларида қатнашишни хоҳловчилар турар-жойидаги поликлиникадан справка ва республика врачлик-физкультура диспансеридан йўлланма олишлари шарт.

Бардам ва соғлом бўлишни истасангиз спорт базаларида ташкил қилинаётган физкультура машғулотлари секцияларига ёзилинг.

ШАХМАТ-ШАШКА

«Спартак» кўнгилли спорт жамиятининг республика Совети биринчилиги учун Наманган шаҳрида ўтказилган шахмат ва шашка мусобақаси тамом бўлди. Бу мусобақада Тошкент, Фарғона, Наманган, Бухоро, Хоразм, Самарқанд, Сурхондарё областлари ва Қорақалпоғистон АССР командалари (ҳарбир команда 5 шахматчи ва 5 шашкачидан иборат) курашдилар.

Тошкентликлар 30 имкониятдан 28 очко тўплаб шахмат бўйича жамият чемпиони бўлдилар. Шашка бўйича ҳам Тошкент командаси 20 имкониятдан 13 очко тўплаб ғолиб чиқди. Ғолибларга спорт жамиятининг кубоги ва дипломлар топширилди. Мусобақа шартига кўра тошкентлик шахматчи ва шашкачиларга Вильнюс ва Каунас шаҳарларида «Спартак» жамиятининг марказий Совети биринчилиги учун ўтказиладиган мусобақада қатнашиш ҳуқуқи берилди.

Ш. ЕҚУБОВ,
мусобақанинг бош судьяси.

УЛАР ФИНАЛГА ЧИҚДИЛАР

Тошкентдаги «Меҳнат» жамиятининг спорт майдончаларида беш кун давомида баскетбол бўйича ВЦСПС биринчилигининг зонал мусобақалари бўлиб ўтди. Мусобақада Ўрта Осиё ва Қозоғистондан келган эркак ва хотин-қизлардан иборат 10 та команда қатнашди. Ўзбекистон шарафини касаба союзларининг республика мусобақасида ғолиб чиққан «Таштекстильмаш» заводининг хотин-қизлари ва Самарқанддаги 150-қурилиш трестининг эркаклар коллективлари ҳимоя қилдилар.

Хотин-қиз баскетболчилар ўртасида кураш айниқса кескин вазиятда ўтди. Охирги финал учрашувда тошкентликлар Ашхобод спортчилари билан учрашдилар. Кўп вақтгача ўйин кучлар тенг ҳолатда ўтди. Сўнгра бизнинг қизларимиз жиддий ҳужумга ўтадилар ва ҳисобни ўз фойдаларига ҳал қиладилар. Учрашув 88:57 ҳисобида тошкентликларнинг ғалабаси билан тугади.

«Таштекстильмаш» заводининг командаси ашхободлик эркак баскетболчилар билан бирга ВЦСПС биринчилиги учун бўладиган финал мусобақада қатнашадилар.

З. РАҲИМОВ.

ОҲАНГАРОН ШАҲРИДА

КУРОРТ ВА ДАМ ОЛИШ УЙЛАРИДА

Йил бошидан бери касаба союз путевкалари билан 300 га яқин шахтер марказий ва маҳаллий дам олиш уйлари ҳамда курортларда ҳордиқ чиқарди. Электр слесарчи Н. Бигус, новалоотбойчи М. Баскаков, проходчи Ф. Дваджиев ва бошқалар шулар жумласидандир. Йил охиригача кончилардан яна 1100 киши ҳордиқ чиқариш муассасаларида бўлади. Кўпгина кончи Чехословакия, Польша ва Руминияда дам олади.

ҲУНАРЛИ БЎЛДИЛА.

«Шахтёр» клуби ҳузуридаги бир йиллик бичиш ва тикиш курсида ишлаб чиқариш билан банд бўлган ҳамда уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи аёллар ҳунар эгалламоқдалар. Курсни яқинда 28 хотин-қиз тамомлаб чиқди. Уларга чеварлик касбини эгаллаганликлари тўғрисида гувоҳнома берилди.

МАКТАБЛАРГА ОТАЛИК ЁРДАМИ

Шаҳар корхоналари мактабларга катта оталик ёрдами кўрсатмоқдалар. Шахта қурувчилар 6- мактабга юк автомашинаси бердилар. Очиқ разрез коллективи 10-мактабга токарлик, слесарлик устахоналари ва водопровод қуришда яхши кўмаклашди. ГРЭСда ўқувчиларга политехника таълими беришга ёрдам бериш совети тузилган. Энергетиклар ўз оталикларидаги 11-мактабга ҳар хил асбоблар, техника адабиётлари, иккита тикув машинаси ажратиб бердилар. Шу мактабни тамомлаган 15 ўқувчи электростанцияда ишлаб чиқариш практикаси ўтказиб, лаборант, электромонтер ва слесарлик касбини эгаллашди.

Ф. ПЕТРОВ.

Телевизор экранида

27 ИЮЛДА

19.30. Мактаб ўқувчилари учун ўзбек тилида «Биргаликда куйлайлик» деган эшиттириш.
19.50. Кино журнал.
20.00. Сўнгги ахборот.
20.20. Саноат ходимлари учун рус тилида «Техника революционерлари» деган эшиттириш.
20.50. Миср бадиий фильми — «Севги ва кўз ёши».
22.25. Ўзбек тилида най ҳақида музикали биринчи эшиттириш.

28 ИЮЛДА

19.00. Ёшлар учун рус тилида: «Испания рассоми Иего Веласке».
19.20. Саноат ходимлари учун ўзбек тилида эшиттириш: «Заводимиздаги техника ва прогресс».
19.35. Рус тилида «Опера ҳаваскорлари» деган музикали телевизион очерк.
20.45. Кино журнал.
21.00. Андижон область музикали драма театрининг «Холисхон» спектакли олиб кўрсатилади.
Танаффус вақтларида сўнгги ахборот.

БУГУН ОБ-ҲАВО ҚАНДАЙ БЎЛАДИ

Бугун Тошкент области ва Тошкент шаҳрида ҳавонинг очиқ бўлиши кутилади. Кучсиз шамол эсиб туради. 34—36 даража иссиқ бўлади.

УРТЎҚМОҚ ПОЧТАСИДАН

ҚУРУҚ ДЎКОНЛАР

ХАРИДОР: — Колхоз дўконида сабзавот йўқ, бу савдогарлар қаердан олишаяпти экан-а?

Тошкентнинг Полиграф кўчасидан ўтиб қолгудек бўлсангиз турна қатор тизилган колхоз дўконларини кўриб кўзингиз қувонади. Маҳаллада мева-чева, резаворлар хийла сероб бўлса керак деб ўйлайсиз. Ахир дўконлар сони ҳам кам эмас — нақ 15 тада! Булар қайси колхозларга қарашли экан?

Аммо бирон дўконга яқинлашиб:

— Сабзи-пиёз борми, деб сўрасангиз, — йўқ деган жавобни оласиз.

— Помидорчи?

— Йўқ!

— Картошкачи?

— Йўқ.

— Нима бор бўлмаса?

— Бироз сўлиган демасангиз, бодрингдан тортиб беришим мумкин.

Қуруқ савлат бўлмай кетсин бу дўконлар! Бунга колхоз раҳбарлари нима дер экан?

ЧАЙҚОВЧИ РАИС

Қадимий эртакларнинг бирида мана шундай лавҳани ўқийсиз: икки савдогар кунларнинг бирида бир донишманднинг уйига қўниб тунамоқчи бўлибдилар. Мезбон уларни кўп эъзоз билан кутиб олибди-ю, лекин бирининг тагига похол, иккинчисиникига атлас кўрпалар тўшаб берибди. Эрталаб меҳмонлар бунинг боисини суриштирган эканлар, мезбон мана бундай жавоб қилибди.

— Бирингиз бораётган юртингизга мол олиб кетаяпсиз. Туни-кун ўша томонларда мол қиммат бўлса эди, дея элга жабр бўлиш йўлини ўйлаб, бузуқ ният қилаяпсиз — остингизга похол тўшаб бердим. Иккинчингиз мол олгани кетаяпсиз, ўша ерда мол арзон бўлсайди дея, маъмурчилик ҳақида ўйлаяпсиз — остингизга атлас кўрпа тўшаб бердим.

Оржоникидзе районидаги Свердлов номли колхознинг раиси Муртазо Исмоилов ҳам аслида остига похол тўшаб берилган ёмон ниятли савдогарга ўхшайди. Тошкент шаҳрининг аҳолиси помидор, карам сингари маҳсулотларга муҳтож бўлиб, килограммини палон пулдан харид қилмоқда-ю, бу акам колхоз далаларида етишган маҳсулотни уриб Қозоғистонга чайқов қилмоқдалар. Эртадан кечгача нарх кўтарилса эди, биз ҳам Тошкент бозорларига маҳсулотимизни чиқариб сотар эдик дея хаёл сурмоқдалар.

Бу одам сўнгги 5—6 кун ичида Жанубий Қозоғистон савдо базасига 110 тонна саралантан помидор, 868,4 тонна карамни чайқов қилиб юборди. Тошкент базаларига маҳсулот топшириш галга солинаётган пайтда колхоз раиси чайқов қилиш планини 250 процент қилиб ортиғи билан бажариб қўйди.

ҚЎЛГА ТУШДИЛАР

Қадрли «Уртўқмоқ!»

Агар сен чайқовчиларни рўйхатга олиб, эл олдида шармандасини чиқараётган бўлсанг, қуйидагиларни ҳам ўша рўйхатингнинг бир чеккасига тиркаб қўй.

Сўнгги 2—3 кун ичида чайқов мақсадида ҳар томонга изғиб юрган 50 та автомашина қўлга тушди. Улар ўз молларини ташқарига «Экспорт» қилиш ниятида бўлсалар керак. Булар орасида қуйидагилар ҳам бор:

1. Чиноз районидаги Ҳ. Давиров раис бўлган Ленин номли колхоз машинаси, устида 2,5 тонна қулинг ўргилсин қовуни билан;

2. Янгийўл районидаги Ж. Сафаров раис бўлган Киров номли колхознинг машинаси, устида бир тонна тарвуз, 700 килограмм қизариб пишган помидори билан;

3. Чиноз районидаги 9- боғдорчилик совхозининг биринчи бўлимига қарашли автомашина, устида 5 тонна есанг тилингни ёрадиган ширин-шакар қовуни билан;

Қадрли «Уртўқмоқ», юқорида номлари қайд қилинган хўжаликларнинг раҳбарларини фельетон қилсанг, шаҳарда ғармева ва полиз экинлари маҳсулоти нархининг кўтарилишига мана шулар сабабчи деб ёзгин.

Милиционер дўстларинг.

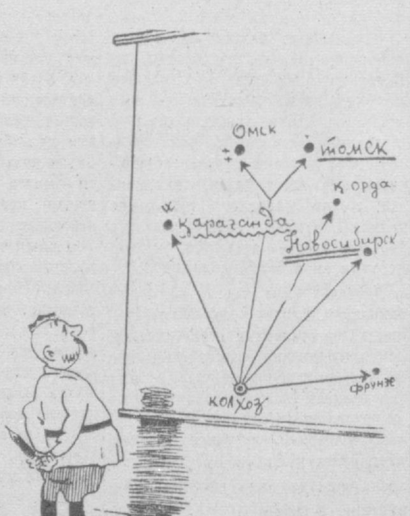

РАИС: Қайси шаҳарга юборсам экан қолган сабзавотни-а...?

Тошкентнинг томоша залларида

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/VII да **Майсаранинг иши**, 28/VII да **Марварид қидирувчилар**.

АНДИЖОН МУЗДРАМА ТЕАТРИ (Муқимий номли театрнинг ёзги биносида) — 27/VII да **Қайнона**, 28/VII да **Холисхон**.

Катта кўк йўл — «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), қишки «ВАТАН» (эрталаб соат 10-20 минут, кеч 6 ва 8 да), «ИСКРА» (кеч 11 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 2, кеч 6-15 минут ва 10 да), ёзги «ВАТАН» (кеч 10-50 минутда), КАФАНОВ номли (кеч 9-15 минутда), СТЕПАН РАЗИН номли (кеч 9 яримда), «УДАРНИК» (кеч 9-15 минут ва 11 да).

Орзу рўёбга чиқди — «МИР» — (кундуз ва кечқурун), ёзги НАВОИЙ номли (кеч 9-10 ва 10-50 минутда).

Янги Деҳли (1-серия) — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч 9-15 минут ва 11 да).

Рим каникуллари — қишки НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), қишки «ВАТАН» (кундуз 12, 2, 4 ва кеч 10 да), ёзги «ВАТАН» (кеч 9-10 минутда).

Юртдан узоқда — КАФАНОВ номли (кеч соат 11 да).

Сўнгги кун, биринчи кун — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 4 ва кеч 8 да).

Осмон секин юрари — ПУШКИН номли (кеч соат 9 ва 10-45 минутда).

Буюк Карузо — ТЕЛЬМАН номли (кеч соат 10-50 минутда).

Жодугар — «ПОБЕДА» (кеч соат 9-15 минут ва 11 да).

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЁЗГИ БИНОСИДА

27, 28, 29 июлда

Ҳиндистон халқ рақс ва музика ансамблининг

концертлари

Ансамбль раҳбари — **Р. Важифдар.**

Кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

30, 31 июлда

Ўзбек ашула, рақс ва музика

кечалари

Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Шаҳодат Раҳимова, Карим Зокиров**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Коммуна Исмоилова, Қундуз Миркаримова, Эргаш Шукруллаев, Карим Алиев**, Жаҳон ёшлар фестивали лауреати **Фозил Харротов**, филармония солистлари **Раҳима Ҳакимова, Фотима Носирова, Зиёдулла Ҳамдамов, Ғафур Иноғомов, Раббим Ҳамдамов**лар қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг адреси: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140 Пропаганда бўлими — 34808, 136 Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими. Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115 Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 10031. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А. 1847.